

Boldog, akit kiválasztasz és magadhoz fogadsz, aki udvaraidban lakhat. Hadd dúslakodjunk házad javaiban, szentséges templomodban!

Zsolt 65,5

Új Ember

MAGYARORSZÁG KATOLIKUS HETILAPJA

Mértékadó
Ingyenes melléklet • Kultúra, műsorújság

LXXX. évf. 10. • (3941.)
2024. március 10. • Ára 420 Ft

A tudomány a keresztény kultúrkörben született meg Beszélgetés a száz évvel ezelőtt született Jáki Szaniszlóról

Száz évvel ezelőtt, 1924. augusztus 17-én született Jáki Szaniszló bencés szerzetes pap, tudománytörténész, akit a vallási Nobel-díjként számontartott Templeton-díjjal is elismertek. A centenáriumi alkalmából a közelmúltban szülővárosában, Győrben a Széchenyi István Egyetem Vallás és Tudomány Kutatócsoportja, valamint a Szent Mór Bencés Perjelség szervezésében kétnapos konferenciát tartottak a világhírű katolikus tudós munkásságáról a Czuczor Gergely Bencés Gimnáziumban. A tanácskozás egyik előadójával, Bognár Gergellyel, a győri Révai Miklós Gimnázium fizika-filozófia szakos tanárával beszélgettünk.

– Mit tudunk Jáki Szaniszló gyermekkoráról? Milyen volt a családi háttere?

– Mélyen vallásos, ötgyermekes családba született. Két fiútestvére, Zénó, Teodóz és ő maga is bencés szerzetes lett, mindhárman különleges pályát futottak be. Jáki Teodóz a csángó magyarok apostola volt; személyes kötődésem is van hozzá, a győri bencés gimnáziumban tőle tanulhattam az ének-zenét. Két lánytestvérük is volt, az egyikük sajnos nem érthette meg a felnőttkort, a másik viszont sokáig élt itt, Győrben. A gyerekei közül februárban

többen is részt vettek a Jáki Szaniszlóról rendezett kétnapos konferencián.

– Jáki Szaniszló nagyon korán igent mondott az Úr hívására, már tizenkilenc évesen, 1942-ben belépett a bencés rendbe. 1947-ben Rómába került. Összefüggésben van ez azzal, hogy akkor már nyilvánvaló volt, nincs erő, amely megakadályozhatná a kommunisták egyeduralmát?

– Részben igen, részben nem. Az előjárói hamar felismerték a kivételes tehetséget, és azért küldték Rómába tanulni, hogy a teológiai műveltsége még gazdagabb legyen. Az eredeti terv az volt, hogy római tanulmányainak befejezése után hazatér, és a tudását itthon kamatoztatja. Sajnos, a politikai helyzet másképpen alakult, ezért a rend eljárói arra kérték a Rómában tanuló bencéseket, hogy maradjanak kint Nyugaton, és csak akkor térjenek haza, ha megváltoznak a politikai viszonyok. Ezért Jáki Szaniszló pappá szentelése már Olaszországban, Szent Ferenc szülőhelyén, Assisiben történt. Közben Rómában természetesen elvégezte a teológiát, majd később ugyanitt doktorált belőle, a Szent Anzelm Egyetemen. Ez volt az első doktorátusa.

– Rómából hogyan került az Amerikai Egyesült Államokba?

(Folytatás a 9. oldalon)

Mindszenty 80 emlékévet hirdetett Udvardy György érsek

(Részletek a 3. oldalon)

A keresztény oktatásért, nevelésért

Átadták a Gelsey Vilmos-díjakat Szegeden

Az idei Gelsey Vilmos-díjakat február 24-én adták át a szegedi Dóm Látogatóközpontban. A Szeged-Csanádi Egyházmegye és annak Gelsey Vilmos Pedagógiai Intézete 2014-ben alapította az elismerést. A díjat olyan személyek kapják évről évre, akik régóta szolgálják a keresztény értékekre épülő magyar társadalom fejlődését, és a keresztény nevelés, oktatás irányításában értek el kimagasló eredményt.

A „Gelsey Vilmos-díj a szoborral” kitüntetésben olyan személy részesülhet, aki hosszú idő óta példát jelentő módon szolgálja a keresztény értékekre épülő magyar társadalom fejlődését, valamint a gazdaság, a kultúra erősítésével is a keresztény nevelés ügyét. Ezt az elismerést idén Barabás Hunorné kapta.

Barabás Hunorné 1998-ig az Aquincum Általános Iskolában ta-

nított matematikát és angolt, majd igazgatóhelyettesként és igazgatóként vett részt az intézmény vezetésében. 1996-tól az Esztergom-Budapesti Főegyházmegyei Katolikus Iskolai Főhatóságánál is dolgozott, majd 2007-től a Szent Gellért Katolikus Iskolai Főhatóság főigazgatói posztját is betöltötte.

(Folytatás a 6. oldalon)

Örömmel, személyesen

Katekéták tanulmányi napja Budapesten

Mi a katekéták feladata? – közös gondolkodásra hívta a katekétákat az Országos Hitoktatási Bizottság. A budapesti D50 katolikus rendezvényközpontban tartott, ebben a formában első ízben meghirdetett tanulmányi napot kiemelkedő érdeklődés kísérte. Amit a katekétáknak közölnie kell, azt a szív tudja: az élet nem ugyanaz Jézus nélkül – ebben a küldetésben erősödtek a résztvevők február 28-án.

Több mint százötven katekéták és hitoktatási referens gyűlt össze a hazai egyházmegyékből a budapesti szakmai napra, az Országos Hitoktatási Bizottság (OHB) meghívására. „Ők azok, akik hétről hétre a legtöbb emberrel, a fontvonalban

sok bizonytalanság van az Egyház körül. Ez visszahat az ő munkájukra. Ők mint tanúk, mint az Egyház küldöttei nem lehetnek bizonytalanok. Ezért nagyon nagy a várakozás bennük. Az is látszik, hogy manapság a társadalom és a hit kérdései is az

találkoznak” – mutatott rá a rendezvény jelentőségére Serfőző Levente, a Szeged-Csanádi Egyházmegye Katechetikai Intézetének (SZEKI) főigazgatója, a program főszervezője. Megtelt a D50 díszterme, élénk a sokaság. Udvardy György érsek, az OHB püspök-elnöke kifejezte: örül az érdeklődésnek: „Van egy éhség a katekétákban; szeretnék az Egyház képviselőiként jól csinálni. Ugyanakkor

Egyház köré csoportosulnak. Ezért nagyon fontos, hogy az Egyház hitét erősítsük” – mondta a főpásztor.

„Szeretettel köszöntöm a katekétákat mint az Egyház élő tanúit. Ez a mi alaphivatásunk. Ebből tudjuk nézni mindazt, akik vagyunk, a feladatunkat, azokat a körülményeket, amelyek körülvesznek bennünket” – mondta Udvardy György érsek.

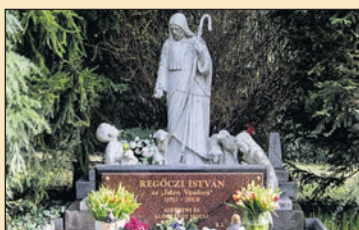
(Folytatás a 3. oldalon)

Ukrajna nunciusa a reményről a „két halálhozó év” után
2. oldal

Újítsd meg csodáidat!
A Cor et Lumen Christi Közösség konferenciája
5. oldal

Az árvák segítőjére emlékeztek

Regőczy István atya sírjánál koszorúzott Herczegh Anita
7. oldal

ISSN 0133-1205

2 4 0 1 0

9 770133 120548

A harag oda vezet, hogy elveszítjük tisztánlátásunkat

Január 31-én a VI. Pál Teremben tartott általános kihallgatás keretében a Szentatya folytatta a bűnös készségekről (főbűnökről) és jó készségekről (erényekről) szóló katekézissorozatát. A mai, hatodik alkalommal a haragról elmélkedett, az Ef 4,26–27.31–32 újszövetségi szakaszok alapján. Az alábbiakban Ferenc pápa teljes katekézisének fordítását közreadjuk.

Kedves testvéreim, jó napot kívánok! Ezekben a hetekben a bűnös készségek és az erények témájával foglalkozunk. Ma a haragnál időzünk el. Ez egy különösen komor bűnös szokás, és testi megnyilvánulásából talán a legkönnyebben felismerhető. A haragtól uralt ember aligha tudja leplezni felindulását: felismerhető testmozdulataiból, agresszivitásából, zilált légzéséből, mogorva és bőszt tekintetéből.

Leghevesebb megnyilvánulásában a harag csillapíthatatlan bűnös indulat. Ha elszenvedett (vagy annak vélt) igazságtalanságból fakad, a haragvó gyakran nem a vétkekre önti ki dühét, hanem arra a szerencsétlenre, akivel elsőként találkozik. Vannak férfiak, akik a munkahelyükön visszatartják haragjukat, nyugodtnak és kimértnak mutatkoznak, de amint hazaérnek, a feleségükön és gyermekeik töltik ki a bosszújukat. A harag az egész lényünkbe szétáradó bűn: képes elvenni álmunkat, állandó fondorkodásra készíten, olyannyira, hogy nem tudunk gátat szabni okoskodásunknak és gondolatainknak. A harag az emberi kapcsolatokat romboló rossz

szokás. Azt fejezi ki, hogy képtelenek vagyunk elfogadni a másik másságát, különösen akkor, ha az életet meghatározó döntései eltérnek a mieinktől. Nem áll meg a másik helytelen viselkedésénél, hanem mindent összerosk: a másik más milyensége, a másik mint olyan váltja ki a haragot és a neheztelést. Gyűlölni kezdjük a hangszínét, mindennapi mozdulatait, azt, ahogyan gondolkodik és ahogyan érez.

Amikor a kapcsolat ennyire megromlik, az ember elveszíti a tisztánlátását. A harag odavezet, hogy elveszítjük tisztánlátásunkat! Mert a harag egyik jellemzője, hogy az idő múlásával sem csillapul. Ilyenkor az eltávolodás és csendben maradás is, ahelyett, hogy csökkentené a nézeteltéréseket, csak súlyosbítja a helyzetet. Ez az oka annak, hogy Pál apostol – amint hallottuk – azt ajánlja keresztényeinek, hogy azonnal foglalkozzanak a nézeteltéréssel, és próbáljanak kibékülni: „Ne menjen le a nap haragotok fölött” (Ef 4,26). Fontos, hogy mindent azonnal elrendezzünk, még mielőtt a nap lenyugszik. Ha napközben esetleg nézeteltérés támad, és két ember már nem érti meg egymást, hirtelen távol érezve magukat egymástól, az éjszakát nem szabad az ördögnek adni. A harag ébren tartana bennünket a sötétben, töprengenék az érveinken, tépelődnék a minősíthetetlen hibákon, melyek sosem a mieink, hanem mindig a másikéi. Így van ez: ha valakit előnt a harag, akkor mindig a másikat hibáztatja, és sosem képes felismerni a saját hibáit, mulasztásait.

A Miatyánk megtanításával Jézusnak többek között az volt a szándéka, hogy imádkozzunk emberi

kapcsolatainkért, melyek aknamezőt jelentenek: olyan terület, amely sosincs tökéletes egyensúlyban. Az életben vannak adósaink, akik tartoznak nekünk; ahogyan bizonyára mi sem szerettünk mindig mindenkit megfelelő mértékben. Némelyeknek nem adtuk meg a szeretetet, amely megillette volna őket. Mindannyian bűnösök vagyunk, mindannyian, és mindannyiunknak van tartozást mutató számlája: ezt ne felejtjük el! Tehát mindannyiunknak meg kell tanulnunk megbocsátani, hogy mi is bocsánatot nyerjünk. Az emberek nem maradnak együtt, ha nem gyakorolják a megbocsátás művészetét is, már amennyire ez emberileg lehetséges. Ami a harag ellen hat, az a jóindulat, a nagyvonalúság, a szelídség, a türelem.

De a haraggal kapcsolatban még el kell mondanunk egy utolsó dolgot. Azt mondják, ez a szörnyű véték áll a háború és az erőszak kezdeténél. Az *Íliász* elején olvasunk „Akhilleusz haragjáról”, mely „sokezer kín” okozója lesz. De nem rossz minden, ami haragból fakad. A régiek jól tudták, hogy van bennünk lobbanékonyosság, melyet nem lehet és nem szabad letagadni. A szenvedélyek bizonyos mértékig nem tudatosak: megtörténnek, életünk részei. Nem azért vagyunk felelősek, hogy harag támad bennünk, hanem azért, hogy utána mit kezdünk vele. És néha jó, ha megfelelő módon szabad folyást engedünk a haragunknak. Ha valaki sosem lobban haragra, ha nem háborodik fel, amikor igazságtalanságot tapasztal, ha nem remeg bensőjében, amikor a gyengék elnyomását látja, akkor ez azt jelentené, hogy az illető nem em-

berséges, még kevésbé keresztény. Létezik szent felháborodás, mely nem harag, hanem belső megmozdulás, szent méltatlankodás.

Jézus többször is átélte ezt (vö. Mk 3,5): a rosszra sosem választott rosszal, de lelkében megtapasztalta ezt az érzést, a templomi kereskedők esetében pedig erős és prófétai tettet hajtott végre, melyre nem a harag, hanem az Úr háza iránti buzgalom

indította (vö. Mt 21,12–13). Világosan különbséget kell tennünk: egy dolog a buzgóság, a szent felháborodás; és másik dolog a harag, mely helytelen magatartás. A mi feladatunk, hogy a Szentlélek segítségével megtaláljuk a szenvedélyek helyes mértékét, és jól neveljük őket, hogy a jóra, és ne a rosszra irányuljanak. Köszönöm!

Fordította: Tózsér Endre SP

Ferenc pápa: Elég volt! Háborúval nem lehet megvalósítani a békét

Március 3-án, vasárnap az Úrangyala elimádkozása után Ferenc pápa kifejezte: szívén viseli a palesztinai és izraeli lakosságnak a folyamatos ellenségeskedések miatti szenvedéseit. A Szentatya szót emelt a túsok szabadon bocsátásáért, a tárgyalások folytatásáért az azonnali tűzszünetről Gázában és az egész térségben; továbbá arra szólított, hogy a sokat szenvedett Ukrajnáról se feledkezzünk meg.

A Szentatya szavai az Úrangyala elimádkozása után:

Kedves testvéreim!

Nap mint nap fájdalommal viselem szívemen a palesztinai és izraeli lakosságnak a folyamatos ellenségeskedések miatti szenvedéseit. A sok ezer halott, sebesült, kitelepített ember, a mérhetetlen pusztítás fájdalmat okoz, mindez szörnyű következményekkel jár az egyszerű és védtelen emberekre, akik veszélyeztetve látják jövőjüket. Hadd tegyem fel a kérdést: tényleg azt hiszik, hogy így építenek jobb világot, tényleg azt hiszik, hogy ezzel békét teremtenek? Elég legyen, kérem! Mondjuk mindannyian: hagyják abba, kérem! Álljanak le!

Szorgalmazom a tárgyalások folytatását az azonnali tűzszünetről Gázában és az egész térségben, hogy a túsok azonnal kiszabadulhassanak és visszatérhessenek aggódó szeretteikhez, a polgári lakosság pedig biztonságosan és azonnal hozzájuthasson a szükséges humanitárius segítyekhez. Kérem, ne feledkezzünk meg a sokat szenvedett Ukrajnáról sem, ahol nap mint nap sokan halnak meg! Sok ott a szenvedés!

Fordította: Tózsér Endre SP

Remélünk és hiszünk, két halálhozó év ellenére

Interjú Ukrajna nunciusával

A Vatican News munkatársa, Alessandro De Carolis kérdezte február 24-én Ukrajna apostoli nunciusát, Visvaldas Kulbokas litván származású érseket az Ukrajna orosz lerohanása óta eltelt két évről.

A félelem állandó, ugyanakkor kapaszkodnak a hitbe; kegyelemnek élnek meg, ha néha levegőhöz jutnak, és kimerültek attól, hogy folyvást nehéz helyzetekben kell helytállniuk; miközben oly sokan még mindig nem értik, hogy történhet meg ilyesmi a 21. században.

– Két évvel a teljeskörű orosz invázió kezdete után milyennek látja a valós helyzetet Ukrajnában?

– Egyértelműen a szenvedés a meghatározó. Több ezren estek fogságba, ők többségükben embertelen körülmények között élnek, vagyis inkább túlélnek, a már hazatértek beszámolóai alapján. Minden reggel rájuk gondolok először, amikor elkezdek imádkozni, és a gyerekekre, akiket elszakítottak szüleiktől vagy gondviselőiktől, mert tudom, nekik rettenetesen nehéz most, és ritka kivételektől eltekintve nem is lehet segíteni rajtuk. Vannak, akik a frontvonal közelében élnek, főként idősök és nélkülözők, akiknek nincs meg a bátorságuk vagy a fizikai erejük ahhoz, hogy útnak induljanak. Ők teljesen a humanitárius segítségértől függenek, még ha csak kenyérről és vízről van szó, akkor is. És ott vannak a papok, a karitatív szervezetek munkatársai, az önkéntesek, akik elkötelezetten dolgoznak a szállítás eseteként több ezer kilométeres hálózatának logisztikáján. Ott van az a több millió gyerek a keleti régiókból, Harkivból,

Dnyipróból, Poltavából, Zaporizzs-jából, Herszonból, akik nem járhatnak iskolába a pandémia kezdete óta, vagyis négy éve már, hogy legjobb esetben is csupán online tanulhatnak. Egyes városokban már föld alatti iskolákat építenek, amelyeket védeni tudnak a gyakori bombázásoktól.

Ott vannak az Apostoli Nunciátúra helyi munkatársai Kijevben, akikről soha nem tudom, aznap egyáltalán be tudnak-e majd jönni dolgozni, mert a gyakori légiriadók miatt esetleg órákra ott ragad az ember, ahol éppen van.

Magamon azt vettem észre, hogy nehezemre esik sokat beszélgetni olyanokkal, akik nem élnek át ugyanezeket a dolgokat – az a benyomásom, hogy külön világokban élünk, ahol teljesen mások a prioritások.

És akkor még nem beszéltünk a halottakról és sebesültekről, a több millió menekültről.

– Mit lehet tudni, hogyan élnek az emberek azokon a területeken, ahol a harcok folynak, Kijevben és az ország nyugati részén?

– Azok, akik a frontvonalhoz közeli városokban, például Herszonban és Harkivban élnek, hozzászórtak ahhoz, hogy szembe kell nézniük a halállal. Ebből a szempontból Kijev jobb helyzetben van, mert nem mindennaposak a rakéta- és dróntámadások, amellezt erősebb a légvédelmi rendszer is. Nagy ajándék, ha akár csak minden másnap, de kicsit tud pihenni az ember.

A fronthoz közelebb viszont az emberek a lehető legkevesebb időt töltik az utcán, csak amikor templomba mennek, feltöltik a készleteket, vagy más halaszthatatlan teendőket intéznek. Pár napja megkérdeztem egy herszoni katolikus papot: „Mi hiányzik neked a legjobban?” Azt felelte: „Leginkább az, hogy legyen legalább néhány óra csend, amikor békésen sétálhat és aludhat az ember.”

– Mi ütötte leginkább szíven a frontról visszatérők történeteiben?

– Többször is megérintett az, amiket néhány katona mesélt az imáról és a hitről olyan pillanatok-

ban, amikor a leghevesebbek voltak a harcok. Pontosítanom kell, kik is most a katonák: mindenki – az egyetemi tanártól az új technológiák szakértőjéig, a színésztől a vállalkozóig. Közöttük vannak, akiknek a hitük engem is inspirál. Nemegyszer hallottam ilyen tanúságtételt: „Egész idő alatt, a bombázások alatt, a lövészárokból, ellentámadások idején, végig imádkoztam, és éreztem, hogy Jézus ott van mellettem. Golyók és aknák süvítettek és robbantak körülöttem, és életben maradtam.”

Ezenkívül nagyon megérintenek a volt hadifoglyok történetei is, már amelyik hazatérő még pszichésen képes a kommunikációra. Ezeket a történeteket inkább nem osztom meg, mert elmondhatatlanul rettentesebbek, és azt gondolom, jobb nekik, ha majd ők mondhatják el, amikor már képesek rá.

– Lát bármilyen esélyt a konfliktus diplomáciai úton való rendezésére?

– Én örülnék a legjobban, ha tévednék, de én személy szerint nem látok erre esélyt jelenleg. De Isten kegyelméből bármely pillanat alatt megváltozhat, a bizalmunk az irlalmas Istenben van, és amikor imádkozunk, teljes szívünkkel tesszük. Mindenesetre azt meg kell jegyezni, hogy ezen a területen a legkitartóbb próbálkozások azoktól az államoktól és nemzetközi szervezetektől származnak, amelyek nem azonosulnak maradéktalanul egyik féllel sem.

– Milyen szerepet játszottak és játszanak az egyházak a lakosság támogatásában?

– Az egyházak támogatása különösen fontos lelki szempontból. Egy ilyen súlyos háború hitetlenséget szül az emberek között, mert nem értik, hogyan történhet ez meg a 21. században. A lelki aspektus a fronton lévő katonák és a hadifoglyok miatt mindenekfelett áll: számukra az ima szinte az egyetlen reménysugár.

Meg kell hallgatnunk azokat az embereket, akik nem értik, miért nem képesek az egyházak és különösképpen a Szentszék elérni a kívánt eredményeket. Sokan meg vannak győződve, hogy „ha a Szentatya csak egy szót szólna”, elegendő lenne a nehézségek megoldásához. Ezeknek az embereknek el kell magyaráznunk, hogy sose lehetünk biztosak abban, hogy bizonyos humanitárius törekvések azonnal gyümölcsöt teremnek.

Az egyházak másik cselekvési területe természetesen a humanitárius segítségnyújtás, és ezen a területen aktívak a Szentszék intézményei, az Apostoli Alamizsnahivatal és az Átfogó Emberi Fejlődés Szolgálatának Diktatóriuma, emellett a nemzetközi segítségsszervezetek is; a helyi egyházak, a katolikus és a nem katolikusok szintén.

Szót kell ejteni a gyermekekről is: jó néhány plébániáról tudok, amelyek óvodák számára biztosítanak óvóhelyet. És végül ott a Caritas, az Eparchiális és más szervezetek, amelyek orvosi és pszichológiai támogatást nyújtanak a családoknak és a fiataloknak.

Időnként olyat is látok, hogy püspökök személyesen osztják a segítyeket és az élelmiszert. Nem azért teszik, hogy felhívják magukra a figyelmet, hanem egyszerűen azért, mert nincs elég ember a feladatokra.

Fordította: Verestói Nárcisz
Forrás és fotó: Vatican News
angol nyelvű szerkesztőség

Mindszenty 80 emlékévet hirdetett Udvardy György érsek

Nagybőjt harmadik vasárnapján, március 3-án, a veszprémi Szent Mihály-főszékesegyházban megtartott szentmisén Mindszenty 80 emlékévet hirdetett Udvardy György veszprémi érsek.

Ezen a napon hagyományosan azokért imádkozunk, akik a kereszt-ségre készülnek: el ne gyengüljenek az utolsó pillanatban, és magabiztosan hozzák meg döntésüket. Ebben az időszakban mi is szeretnénk megerősödni hitünkben, hogy méltó módon ünnepelhessünk húsvétkor, és a húsvéti öröm már most átjárjon bennünket – hangsúlyozta az érsek.

„Különös ajándékot is ünnepel most a Veszprémi Főegyházmege, hiszen nyolcvan évvel ezelőtt, 1944. március 5-én nevezte ki XII. Piusz pápa veszprémi püspökké Mindszenty Józsefet – mondta Udvardy György. – Mindszenty bíboros úr életének veszprémi eseményeihez szeretnénk kapcsolni a következő évben

a dicséretünket, katekéziseinket, egyházmegyei találkozóinkat. A Szentatya meghirdette az imádság évét, s mi imádságban kérjük Mindszenty József boldoggá avatását. Mind-

szenty József is kapcsolatban állt Bódi Mária Magdolnával, akinek boldoggáavatási eljárása szépen halad. Ügye hamarosan a Szentek Ügyeinek Kongregációja bíborosi testülete elé kerül, amely javaslatot tesz majd a Szentatyának. Mindszenty bíboros is azt kérte, kövessük Bódi Mária Magdolna állhatatos példáját. Kettős tehát az örömünk, így ezúton szeretném meghirdetni a Mindszenty 80 emlékévet” – hangzott el a szentmisén.

Prédikációjában Udvardy György hangsúlyozta: őseink hitéből merítve találhatjuk meg a jövő reményét. Szentjeink, mint Szent István, Szent Imre és Boldog Gizella, valamint olyan, a közelmúltunkhoz tartozó személyek, mint Mindszenty József és Bódi Mária Magdolna inspirálnak bennünket, és példát mutatnak nekünk a hitben és az életvezetésben. Mindszenty bíboros főpásztori szavai és Bódi Mária Magdolna áldozatos élete rávilágítanak arra, hogy a nehézségek között is

Krisztusra építve tudunk megújulni és építkezni a jövőnkért.

A főpásztor hozzátette: A mai napon körlevélben szölok a főegyházmege minden hívéhez Mindszenty bíboros úr és Bódi Mária Magdolna személyét kiemelve, és fölhívom a figyelmet az imádság évére. Mindszenty bíboros úr bátorít: „az imádkozó magyarok sokasága csodákat tud tenni”. Imádkozunk a szentmisék egyetemes könyörgéseiben Mindszenty bíboros úr, illetve Bódi Mária Magdolna boldoggá avatásáért is. Munkatársaim pályázatokat hirdettek meg alsó és felső tagozatos gyerekek, valamint középiskolások számára hittanversennyel, fotó-, illetve rövidfilmpályázattal. A nyári táborok témája szinté e két személy köré fog épülni. Bódi Mária Magdolnával kapcsolatban április 12-én konferencia megrendezésére is sor kerül, amit az emlékmiséje követ. Főegyházmegyénk identitását hivatott erősíteni az az egyházmegye történetét bemutató kötet is, amely-

nek bemutatója március 25-én lesz. Mindszenty bebörtönzésének napja, november 27-e számunkra is imaalkalmat fog jelenteni. Ugyanígy a börtönben történt papszentelés napja is, hiszen 1944. december 8-án mind a főegyházmege, mind pedig a zirci közösség számára papokat szentelt.

Imádságban szeretnénk tölteni ezt az évet, emlékezve, felidézve a múltat, ezért március 23-án imaszövetség indul egyházmegyeinkben, nemcsak a boldoggá avatásukért, hanem hivatásokat és családjaik, ifjúságunk megerősítését is kérve. Az év egyházmegyei programjai is e köré a gondolat köré épülnek majd. Szeretném megemlíteni azt is, hogy Veszprémben, a Magyarok Nagyszonyja templomában elkészült egy emléktér Mindszenty bíboros úrral kapcsolatban, mindenkit bátorítok ennek látogatására is – hangsúlyozta beszédében Udvardy György érsek.

Forrás és fotó:
Veszprémi Főegyházmege

(Folytatás az 1. oldalról)

Az Egyházzól szeretnénk gondolkodni, mint a katekétá alaphivatásának forrásáról. Az Egyház személyes tanúságtételt bíz a katekétára, annak minden erejével és kockázatával. A katekétá úgy tanú, hogy szövetségben van Krisztussal, aki az Egyházat élte. Belőle nyerjük identitásunkat és küldetésünket is.

Az Egyházzól való gondolkodásnak fájdalmas aktualitása van akkor – amit kár lenne tagadni, és nem is lenne jó –, amikor akár az Egyházon belül és azon kívül is a Szentatya tevékenységének bírálata, véleményezése elfogadott magatartásként jelenik meg. Igaz ez akkor is, amikor azt látjuk, hogy nyílt színen bíborosok és püspökök, hívek egymásnak feszülnek az Egyház tanításának kérdéseiben. Ez fájdalmas. De ennek is Egyházunk szeretetét, az Egyházunk iránti bizalmat kell erősítenie. A bizalom mindennek az alapja. Bízom az Egyházban. Szeretem az Egyházat. Ragaszkodni akarok az Egyházhoz. Hogy meg kell küzdenünk a hitünkben ezzel, ez most a mi feladatunk. Most sokkal jobban kell támogatni egymást is, mint korábban” – biztatott a veszprémi érsek.

Csepányi Gábor, az esztergomi szeminárium spirituálisja Az egyház-kép biblikus alapja a Direktórium szerint címmel tartott előadást. Arra hívta fel a figyelmet, hogy az Egyház hajóját ide-oda sodró élet viharai el tudnak bizonytalanítani, de amikor Krisztusra figyelünk, sokkal nagyobb erővel tudunk jelen lenni... Az Egyház az a hely, ahol emberségünkben gazdagodni tudunk, ahol teljes emberre válhatunk, ahol a Lélekkel együttműködő emberek kísérik egymást az úton. Ebben a közösségben szerzünk sebeket, és ezek a közösségben tudnak gyógyulni. Közösséget vállalunk a bűnösökkel és a szegényekkel is, ahogy Jézus is tette. Felismerve bűnösségünket értjük meg, hogy éppen értünk jött Krisztus, így jutunk el a megtérésre, és indulunk Krisztus követésére, és válunk mi magunk is egyre inkább emberré – írja a II. Vatikáni Zsinat nyomán a Direktórium. Egyszerre fontos a személyes találkozás Jézussal és a hittartalom: hinni Jézusban és Jézusnak.

Örömmel, személyesen Katekéták tanulmányi napja Budapesten

Az esztergomi szeminárium spirituálisja elmondta: járják a kispapokkal a plébániákat, és azt tapasztalják, hogy nagy szomjúság van a hittapasztalatra, melyben gyöngédséget, empátiát, szabadságot, elfogadást élünk meg. A hit Isten ajándéka, a katekétá részese lehet annak, hogy ezt az ajándékot valaki elfogadja, és közreműködhet benne, ahogy ezt kibontja – mondta Csepányi

Serfőző Levente Missziós tanítványként a kilépő Egyházban címmel tartott előadása pasztorális szempontból közelítette meg a katekétá szerepét, támaszkodva az *Evangelii gaudiumra* (EG) és *A katekéták direktóriuma* (KD) tanítására. Ki a katekétá? – tesszük fel évszázadok óta a kérdést. Az adott válaszokban új ízt ad, hogy – ezt a Szentatya is szívésen mondja – a katekétá

„az emlékezés őre”, aki elevenen tartja a kinyilatkoztatást, a közösség eseményeit, ünnepeit. A katekétá missziós tanítvány, ahogy a KD fogalmaz. Ezt az ugyancsak divatos, de az ősegyház tapasztalatából születő fogalmat, értelmezést hangosítja fel Bergoglio bíboros a 2007-ben, a braziliai Aparecidában tartott tanácskozáson született dokumentumban, mely a valóságból, a nép szenvedéséből indul ki, és nagy apostoli lelkesedés hatja át. Itt fogalmazza meg, hogy a

„katekétá eszköz, hogy Isten népét megismertessük Krisztus misztériumaival”.

Serfőző Levente használja a „missziós profil” kifejezést: a kilépő Egyház eljut a missziós mentalitásba, a személyes kapcsolatok szintjére. A misszió nem terjeszkedés, hanem a Krisztussal való személyes kapcsolatra való meghívás. A katekétá nem a katedrálról és nem az ambóról evangelizál, hanem az Egyház közösségében. Amit közölnie kell, azt a szív tudja: az élet nem ugyanaz Jézus nélkül; azt kell közölnie, amit felfedezett, ami segít élni, ami reményt ad.

A délelőtti előadásokat tanúságtételek követték. A hivatás öröme címmel beszélt Bolla Júlia, a Székesfehérvári Egyházmegye katekétája. Sok humorral és iróniával szölt a munkájáról. „Isten gyermeke és Jézus

barátja vagyok, ez a hivatásom” – kezdte bemutatkozását.

Katekétaként az óvodástól a felnőttig minden korosztállyal foglalkozik, tanít iskolában, vezet hat felnőttcsoportot a plébánián, van katekumencsoportja, rendszeresen látogat családokat. „Megérzem, hogy Jézus megölel, inspirál, és ilyenkor mindenre képes vagyok. – mondta. Katekétai hivatását éli meg, amikor a csodát megtapasztalja, hogy az emberek szíve kinyílik Isten felé. Sokszor érzimágt azonban hitoktatónak, és sokszor tanárnak, aki megtartott egy órát, ami éppen hittan volt – mutat rá a munka hétköznapijaira.

Varga Attila, a kiszombori Nagybaldogasszony-templom plébánosa és Dancsiné Hudák Ágnes tanúságtétele a plébános és katekétá együttműködésének mintaértékű modelljét mutatta be. A falu állami iskolájába 229 gyermek jár. Jelenleg 104 diák tanul etikát, 94-en katolikus, 31-en református hittanra járnak. „Sikerült többségbe kerülnünk a hittannal” – számolt be az eredményről. Nincs alá-fölé rendeltség, és közös a cél: az örömhír hirdetése – fogalmaz Attila atya. Miközben a

szolgáltatukat illusztráló képeket mutatnak, sorolják erőforrásait: a közös imák, az egymás segítségére mindig számítani tudó jelenlét, a plébánián tartott, gyakran közös hittanórák, a köztük lévő jó kapcsolat, beszélgetés, nevetés; jó együttműködés a falu állami iskolájával – a tanévzáró vendéglátást a tanárokkal a plébánián tartják –, a református lelkeszövel, aki mai távollétükben helyettesíti őket. Segít-

ség továbbá, hogy a Szeged-Csanádi Egyházmegye Kateketikai Intézete (SZEKI) révén egy nagyobb egység részei.

A Szeged-Csanádi Egyházmegye területe katekéták szempontjából 11 körzetre oszlik. A SZEKI célja, hogy előmozdítsák a települések közötti együttműködést. Ennek két példáját mutatta be Pisák-Király Attila és Kiss Gábor. Attila a kevertmesei körzetről beszélt, ahol 11 plébánián 13 katekétá dolgozik; Gábor pedig a mórálhalmi körzetet mutatta be.

A délután folyamán hét műhely – volt ötletbörze, szóba került a katekétá mentális jólléte, az egyházkép formálása, az imádság, tanúságtétel – fogadta a résztvevőket. Serfőző Levente és a SZEKI-ben munkatársa, Szalainé Milasin Katalin *Kínos*

kérdések az Egyházzól hittanórán. Hogyan válaszolhatunk? címmel tartottak műhelyfoglalkozást.

Levente atya, összegezve a beszélgetést, elmondta: a diákok által feltett kérdések morális jellegűek, az LMBTQ, az eutanázia, az abortusz, a sexualitás az, amire rákérdeznek; foglalkoztatja őket a papok hitelessége, a gyónás szükségessége. „Úgy kérdeznak, hogy valójában már megvan a véleményük, ami általában az, amit a médiából, influenszerektől hoznak” – mondta. A műhely résztvevői megegyeztek abban: fontos átadni az Egyház tanítását, a hit igazságával ugyanis sehol máshol nem találkozhatnak a fiatalok.

Trautwein Éva
Fotó: Merényi Zita

A BIBLIA ÜZENETE

Nagyböjti útikalauz a hithez

Jn 3,14-21

Jézus jó pedagógus. Nikodémussal való éjszakai találkozása során a már jól ismertet használja fel ahhoz, hogy megmagyarázzon valami újat, rendkívülit. Beszélgetőpartnere egészen biztosan tisztában volt a *Számok könyvében* elbeszélrt történettel: a pusztai vándorlás idején a választott nép sokadszorra zúgolódott Mózes és Isten ellen; ezért az Úr büntetésből mérges kígyókat küldött rájuk, amelyek marása halálos volt (Szám 21,4–9). Mózes közbenjárta az Úrnál a népért, és az menekülhetett meg, aki, bár megmarták a kígyók, mégis feltekintett a rézből készült, póznára erősített kígyóra.

Jézus a saját szenvedését, a keresztdozatot és felmagasztalását hasonlítja össze a rézkígyóval: a póznára erősített rézkígyó az Úr szenvedésének előképe. (Olyannyira, hogy egy ilyen rézkígyó ma is látható Szent Ambros milánói templomában mint a megváltás szimbóluma.) Az előkép jelzi, megelőlegezi a végső valóságot. Már az ószövetségi elbeszélés is hangsúlyozta, hogy a rézkígyó csak akkor jelentett védelmet a halálos kígyómarrással szemben, ha valaki feltekintett rá: ez az egyszerű, ugyanakkor személyes érintettséget feltételező gesztus is ilyen előkép. Jézus szenvedésének oka az ember bűne: a keresztt akkor lesz az új élet forrása a hit és a keresztség által, ha személyesen, hitben elfogadjuk.

Isten üdvözítő kegyelmének hittel való befogadása nem is pusztán rátekintést kíván meg, hanem *feltekintést*. A nép bűne az Isten

elleni lázadás volt: visszatáncoltak abból az új kapcsolatból, a szövetségből, amely Istennel kötöttett a kivonulás során. Ez a lázadás azonban nem korlátozódik Izrael népére: minden bűnben ott van forrásként a góg, az Istennel való eredeti kapcsolatnak, a neki való alárendeltségnek a megtagadása, az, amikor az ember Istentől függetlenül akarja elrendezni a világot és a saját életét. Így tehát nemcsak a rézkígyó előképe a keresztt üdvösséghez vezető erejének, hanem a nép lázadása is az ember Isten ellen fordulásának. Ennek gyógymódja pedig az alázatos feltekintés a megfeszített és felmagasztalt Úrra, akinek szeretetből vállalt szenvedése az új fény forrása minden hívó számára: aki hittel feltekint a keresztre, Krisztus szenvedésére, az juthat el az életre.

A nagyböjti vasárnapok evangéliumai elsősorban a keresztségre készülőknek szólnak – az ő felkészítésükre szolgáltak azon evangéliumok által, amelyek a hitnek, a hitre való eljutásnak a képei. A megkeresztelteknek pedig alkalmat adnak arra, hogy a hit útján járva felelősszük magukban annak kegyelmét, és mindennapos hűtlenségeink ellenére újra az Úrhoz forduljunk.

Laetare-vasárnap örömének valódi oka ez: életre találunk, ha hittel tekintünk fel a megfeszített Úrra, akinek hozzánk jövelele és szenvedése Isten mindent felülmúló szeretetét nyilvánítja ki és teszi elérhetővé.

Deák Hedvig OP

GÖRÖGKATOLIKUS LELKISÉG

Ünnepek és jeles napok (10.)

Már jócskán túl vagyunk a nagyböjti szent időszak felén. Ámde édesanyjai és útmutató szeretetével Egyházunk nem szűnik meg vezetni bennünket: továbbra is ráirányítja figyelmünket a bűnbánat fontosságára. Ennek egyik eszköze Krétai Szent András bűnbánati nagy kánonja, amelynek végzését a nagyböjti ötödik szerdájáról csütörtökre virradóan írja elő a Görögkatolikus Egyház.

Ha valamelyik szertartásunkra rá lehet mondani, hogy „maratoni”, akkor éppen ez az. Teljes elvégzése – márpedig elvégezzük! – több mint három órát vesz igénybe. Hosszúsága mellett meglehetősen monoton is. De csak annak, aki a belső tartalmára nem figyel. Ugyanis mérhetetlen gazdagsággal bír: felöleli az egész Ó- és Újszövetséget, himnikus versekbe foglalva az olyan eseményeket és személyeket, amelyek és akik példát adnak nekünk a bűnbánatra.

Ösi költeményről van szó. Szerzőjét, Krétai Szent Andrást (660–712) a kilencodás kánonköltészet megteremtőjének tartják. A többi költeménye nem olyan hosszú, mint a bűnbánati nagy kánon. Ha a későbbiekben hozzátoldott versszakokat is nézzük, akkor több mint háromszáz stófából áll. A tekintélye is megvan, ugyanis a hatodik egyetemes zsinat (680–681) – amelyen András a pátriárka titkáraként vett részt – elrendelte a végzését.

„Miképp kezdjem siránkozásomat megátalkodott életem tettei felett, vagy mily kezdetet adjak jelen bánatteljes könyörgésemnek? Krisztusom! Mint irgalmas, add nekem a töredelmesség könnyeit!” – kezdődik a nagy kánon, megadva a hosszadalmas imádság alaphangulatát. Aztán árad, burjánzik, hőm-

pölyög a sok bibliai példa: az egész imádságos költeményt a bűnelkövetés, a megbánás, a bűnbánat, a megtérés fogalmai hatják át. Valóban *nagy* ez a kilenc ódából álló kánon! Nemcsak a terjedelme mutatja ezt, hanem mély gondolatai, bűnbánati lelkülete, erkölcsi és aszketikus jelentősége is igazolja. A versszakokat nyújtott és bús dallamon énekeliük, és ez az egész szertartásnak végig mélységesen bűnbánati hangulatot ad.

A szertartásra jellemző a mély meghajlás a kánon minden ódájának minden versszaka után. A lélek edzése mellett ez nem kis testi megerőltetésbe is kerül. A nagyböjti első énekünk szövege juthat eszünkbe a kétféle böjtölésről: „Testileg böjtölvén, atyámfiai, böjtöljünk lelkileg!”

Az ódák utolsó két versszaka Egyiptomi Szent Máriáról szól, aki bár nem bibliai, de igazi mintát ad a bűnbánatra. Személyét a megtérés bátorító példajaként állítják elének az énekek. Fiatalon ugyanis megszökött otthonról, és bűnös életet élt. Kíváncsiságból eljutott Jeruzsálembe, ahol megtért, szakított bűnös múltjával, a pusztába vonult, és ötven évig ott élt szigorú önmegtartóztatásban.

Nagyböjti előhaladásunk folyamán érdemes végigimádkozni a nagy kánont mély erkölcsi ereje és jelentősége miatt. Miközben saját bűneink felismerésére vezet, nem hagy kétségbeesésben vagy reménytelenségben. Ósztinte bánatra és töredelemre segít, vigasztal bennünket, felelem, reménnyel tölt el, rámutat Isten irgalmasságára és az Istenszülő közbenjárására.

Ivancsó István

PÁRBESZÉD A LITURGIÁRÓL

Az Eucharisztia tisztelete (168/1.)

A II. Vatikáni Zsinat azzal a lelkipásztori szándékkal kezdeményezte a szentmise szertartásainak felülvizsgálatát, hogy a hívek tevékenyen és egyre teljesebben tudjanak részt venni a szent misztériumok ünneplésében: „Az Egyház tehát körültekintő gondoskodással arra törekszik, hogy a hívek ne csak mint kívülállók vagy mint néma szemlélők legyenek jelen a hitnek ezen misztériumán, hanem azt a szertartásokon és imádságokon keresztül jól megértve, a szent cselekményben tudatosan, áhítattal és tevékenyen vegyenek részt (conscie, pie et actuose participant); tanuljanak Isten igéjéből, merítsenek erőt az Úr Testének terített asztaláról, adjanak hálát Istennek, a szeplőtelen áldozatot nemcsak a pap keze által, hanem vele együtt följánlván tanulják meg önmagukat följánlani, és napról napra váljanak eggyé Istennel és egymás között a Közvetítő Krisztus segítségével, hogy végül Isten legyen minden mindenben” (*Sacrosanctum concilium*, 48.). A szertartások és imádságok általi (ritus et preces) jó, illetve helyes megértés három összetevője a tudatos, kegyes/áhitatos és tevékeny részvétel.

Amikor ugyanis a szent cselekményekben részt veszünk, Krisztussal egyesülünk, Alexandriai Szent Kírillossal ezért is mondjuk: „Krisztussal egyesülünk mindnyájan az ő szent Teste által, különösen, amikor őt egy és oszthatatlanként vesszük testünkbe – testünk tagjaival inkább öhozzá, mint önmagunkhoz tartozunk.” (S. P. N. Cyrilli, *Commentarium in Ioannis Evangelium*, col. 559.) A tudatossághoz hozzátartozik az összefüggések megértése és megélése. XVI. Benedek pápa így fogalmaz erről, és tudatosítja bennünk „az eucharisztikus misztérium, a liturgikus cselekmény és az Eucharisziából mint a szeretet Szentségéből fakadó új lelki szolgálat közötti kapcsolatot [...] a keresztény szeretettel, mind az istenszeretettel, mind a felebaráti szeretettel való kapcsolatát: »A megtestesült Isten mindnyájunkat önmagába von. Ebből érthető, miért lett az *Agapé* az Eucharisziának is neve: benne Isten *Agapéja* testileg jön hozzánk, hogy bennünk és általunk tovább hasson«”. (*Sacramentum caritatis*, 5.)

Sztankó Attila

A HÉT SZENTJE

Szent Matild

Március 14.

Amikor 785-ben Widukind szász nemes megkeresztelkedett, és felhagyott az ellenállással a keresztapjává lett Nagy Károllyal szemben, új fejezet kezdődött a nyugati történelemben. Matild Widukind fejedelmi nemzetségéből származott, és mintegy száz évvel ősapja megkeresztelkedése után született. Anyja a fríz nemesi család tagja volt. Szülei kisgyermekkorától a herfordi kolostorban neveltették, ahol nagyanyja volt az apát. Életrajzírói nemcsak tanulékonyágát és sokféle művészetben megmutakozó ügyességét magasztalják, hanem szépségét, bájosságát is. Henrik herceg, a későbbi I. (Madarász) Henrik megkérte a kezét az apátó nagyanyától.

Matild szeretettel ragaszkodott férjéhez. Az ő oldalán nőtt hercegnővé és királynővé, s lett öt gyermek édesanyja. Az első német királyi pár harmóniában élt. Amikor Henrik hadba vonult, Matild intézte a királyi ház

ügyeit. Templomok és kolostorok alapítói voltak. Henrik 929-ben hitvesének ajándékozta Quedlinburgot. Hét évvel később Matild ott temette el férjét.

Mélyen meggyászolta Henriket: a ravatalnál összeomlott, és csak nagy nehezen talált újra magára. A király halála sürgetővé tette az utódlás kérdését. Matild három fiút szült. A legfiatalabbat (a későbbi Szent) Brúnót (925–965) papi pályára szánták. Ő Köln érseke lett. A középső, Henrik volt anyja kedvence. Szelíd, derűs lelkületével nagyon hasonlított apjához. A haldokló király legidősebb fiát, Ottót (912–973) jelölte ki utódául. Ő lett I. (Nagy) Ottó császár.

Matild kedvesen bánt menyeeivel, az angol fejedelelnő Edithával és a burgundi–itáliai királynővel, Adelheiddal, sokat tett a fiai közti egyetértésért. Özvegyi vagyonából és más, rendelkezésére álló forrásokból sokat jótékonykodott. Szegények százai tartoztak mindennapi vendégei közé, vándorokat és zarándokokat vendéglített meg, templomok, kolostorok és alapítványok tapaszalták meg nagylelkűségét. Ez idővel összeütközéshez vezetett fiaival. Miután különféle rágalmak gyanakodóvá tették őket, kifaggatták, sőt ki is fosztották anyjuk küldönceit, hogy megálljt parancsoljanak a királyi javak általuk jogtalanannak vélt „eltékozlásának”. Matild mély fájdalommal mondott búcsút özvegyi javadalmainak, és Engerbe, veszfáliai birtokára vonult vissza. Szívesen elvisel mindent, amit a fiai elkövetnek ellene, ha ily módon egységben maradnak, mondta mindenkinek.

Ottó lassan belátta, hogy igazságtalanságot követett el anyjával szemben. Követet küldött hozzá, és a bocsánatát kérte. Az anyakirálynő tüstént elhagyta önkéntes száműzetését, és fiához sietett. Miután legkedvesebb fia, Henrik – gyermekei közül elsőként – 955-ben meghalt, letette pompás királyi öltözékét, és visszavonultan élt. Arra azonban mindenkor kész volt, hogy segítsen, ha a szolgálatát kívánták. Ottó a Lech-mezőn 955-ben, a magyarokon aratott győzelme után rábízta, hogy készítse elő a diadal egyházi megünneplését. Amikor pedig 962-ben Rómába vonult, hogy megszerezze magának a császári koronát, hatéves fiát Matild gondjaira bízta.

Matild ekkoriban már utolsó kolostoralapításának, a nordhauseni bencés apátságnak szentelte magát. Az apácákban, különösen Richburg apátnőben meghitt társnőkre lelt, és csaknem állandóan köztük tartózkodott. 967 telén érezte, hogy közeledik a halála. A férje és általa alapított Quedlinburgba ment, hogy ott haljon meg, és ott temessék el, ahol Henriket. Hivatalosan nem avatták szentté, a szász és német nép azonban mindenkor első szent királynőjeként tisztelte és szerette.

L.K.

MÁRCIUS 10., NAGYBÖJT 4. VASÁRNAPJA (Ildikó, Etele) – 2Krón 36,14-16.19-23. (*Isten igazságos haragját és irgalmát mutatja a választott nép száműzetése és megszabadulása.*) – Ef 2,4-10 (*Isten Krisztussal életre keltett minket is, bűneink miatt halottakat.*) – Jn 3,14-21 (*Isten a mi üdvösségünkért küldte el egyszerű Fiát a világba.*) – **Zsolozsma:** IV. zsoltárhét – **Énekkrend:** Ho 257 – EE 538, 414, Ho 257 – EE 67, Ho 126 – EE 540, Ho 152 – EE 189.

MÁRCIUS 11., HÉTFŐ (Szilárd, Konstantin, Timea) – Iz 65,17-21 – Jn 4,43-54.

MÁRCIUS 12., KEDD (Gergely, Maximilián, Miksa) – Ez 47,1-9.12 – Jn 5,1-16.

MÁRCIUS 13., SZERDA (Krisztián, Solt, Rozina) – Iz 49,8-15 – Jn 5,17-30.

A hét liturgiája

B év

Patrícia) – Jer 31,31-34 (*Az Úr szövetséget köt népével, az új törvényt a szívekbe írja.*) – Zsid 5,7-9 (*Krisztus a szenvedésből engedelmeséget tanult, és hódolatért meghallgatásra talált.*) – Jn 12,20-33 (*Jézus meghirdeti, hogy a halálán keresztül dicsőül meg.*) – **Zsolozsma:** I. zsoltárhét – **Énekkrend:** Ho 60 – EE 541, 414, Ho 60 – EE 59, Ho 118 – EE 543, Ho 63 – EE 91.

A Cor et Lumen Christi Közösség idén is megrendezte az Újítsd meg csodáidat! című konferenciáját. Az elnevezést Szent XIII. János pápa zsinati imádsága – „Szentlélek, újítsd meg korunkban csodáidat mint új pünkösdt!” – ihlette. Február 24–25-én a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium sportsarnoka adott otthont az eseménynek, melynek keretében gyógyító alkalom és szentegimádás is volt.

Az előadók közt köszöntötték Damian Stayne-t, a közösség alapítóját; Ferenczy Istvánt, a közösség együttlakó tagjainak magyarországi vezetőjét; valamint Mijo Barada négygyermekes családapát, aki egy horvátországi kis faluból, Segetről származik. Mezőgazdasági középiskolába járt, majd agráregyetemet végzett, és ma is mandarinültetvényei biztosítják családjá megélhetését. 1983 óta vezet imacsoportokat és szemináriumokat. 2010 óta a németországi paringi Ágoston-rendi kanonokok közösségének harmadrendi tagja. 2012-ben velük együtt alapította meg az Isteni Szeretet Misszionáriusai nemzetközi társulást, amit XVI. Benedek pápa jóváhagyott, megáldott és imáiba foglalt. Mijo Barada számtalanszor járt már hazánkban, szíven viseli Magyarország lelki megújulását.

Damian Stayne előadásában hangsúlyozta, hogy a keresztesség és bérálás által Jézus papi, királyi és prófétai kenetéből részesülünk, így szavainknak ugyanolyan teremtő ereje lehet, mint Jézuséinak, amikor lecsillapította a tengert, kiszáritotta a fügefát, vagy éppen beteget gyógyított. És ha hisszük ezt, és hagyjuk, hogy a Szentlélek bennünk éljen, akkor megtapas-

Újítsd meg csodáidat!

A Cor et Lumen Christi Közösség konferenciája Budapesten

talhatjuk szavaink erejét a munkahelyünkön, családjunkban, életközösségeinkben. Az általa vezetett esti gyógyító alkalom során a résztvevők láthatták is, hogy Jézus rajtunk keresz-

amivel addig járnia kellett, vagy éppen kisebb-nagyobb daganatok tűntek el vagy zsugorodtak össze.

A szombati napon tizenhat pap koncelebrált együtt

ténettel segített élővé, maivá tenni, bemutatva a rózsafüzér erejét. Szülőként jó tudni, hogy a hittel elimádkozott rózsafüzérnek szabadító ereje van – hangsúlyozta. – Az Údvöz-

lyek a Bibliában ránk, hívőkre vonatkoznak, magunkévá tenni, és ezek szellemében élni. Meg kell értenünk, hogy ezek az ígéretek ránk is ugyanúgy érvényesek, mint az ősegyház tagjaira, és ugyanolyan erővel is bírnak. Elmondta, hogy felesége és ő kiragasztják otthon az ígéket a falra, felteszik a te-

tott, az Eucharisziáról. Rámutatott, hogy fel kell ismernünk benne Jézus valóságos jelenlétét és annak erejét. Történetekkel, tanúságtételekkel illusztrálta az Eucharisztia és az ima erejét, hogyan gyógyultak meg általa gyógyíthatatlannak tartott fejlődési rendellenességekkel született gyermekek, halálos betegek, öngyilkosságra készülők. Már a méhen belül látszott, hogy nem fejlődött ki az agya teljesen Mijo Barada egyik gyermekének, az orvosok pedig az abortuszt javasolták amiatt, hogy ügyis életképtelen lesz. A gyermek

Damian Stayne: szavainknak ugyanolyan teremtő ereje lehet, mint Jézuséinak, amikor lecsillapította a tengert

Mijo Barada: Szülőként jó tudni, hogy a hittel elimádkozott rózsafüzérnek szabadító ereje van

lefonra, és folyton olvassák, ismétlik, hogy ez formálja és határozza meg az életüket és identitásukat, ne pedig a világ hazug-ságözone. Isten ígéretei ugyanis igazak, de nem automatikusak: azokat magunkévá kell tenni, el kell hinni, és ezek alapján lépni ki a komfortzónánkból, hogy valóban azzá

válhassunk, akinek Isten megteremtett és meghívott minket.

A vasárnapi szentmisét Mohos Gábor esztergom-budapesti segédpüspök mutatta be, aki arról beszélt, hogy a hit titka éppen az, hogy a legyőzöttek, vesztesnek látszó Jézus éppen így győzi le végleg ellenségünket, a halált. Aznap délután ismét Mijo Barada taní-

megszületett lényegében olyan kondíciókkal, ahogy várták, de életképesen, akit Mijo minden nap elvitt a misére és az oltár elé tette, éveken keresztül. Ma Daniel egyetemre jár, Isten „új” agyat teremtett neki. Az ezt követő dicsőítést a szegedi Szabad-On dicsőítő csapat vezette. Vasárnap délután „Tűz és Fény” szentségimádás zárta a rendezvényt.

A konferencia iránt hatalmas volt az érdeklődés, az 1200 hely pillanatok alatt betelt. Sokan érkeztek a határainkon túlról, Szerbiából, Romániából, Horvátországból, Szlovákiából és Ukrajnából is. Akik idén lemaradtak, nem maradtak le végleg, 2025 februárjában ugyanis ismét lesz „Újítsd meg csodáidat!” konferencia.

Nyuli Gáborné
Fotó: Árki Kristóf

Hűen a katolikus iskola kötelességeihez

Rendjük honosításának emléknapját ünnepelték a piaristák

Magyarországi honosításának emléknapja a számadás alkalma volt a Piarista Rend Magyar Tartománya számára. Február 23-án Budapesten Zsódi Viktor tartományfőnök összegezte a rend legutóbbi éveiben végzett tevékenységét; Michael W. Banach érsek, apostoli nuncius a katolikus iskola hivatásáról, kötelességeiről beszélt, Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes pedig a rend szerepét méltatta.

Az 1715. évi CII. törvénycikk elfogadása lett a piarista rend magyarországi honosításának emléknapja. Ezzel az eljárással vette fel az országgyűlés a piarista rendet a magyarországi rendek és karok közé, ezáltal vált hazánkban minden jogosítvánnyal felruházott közintézménnyé. Ezzel nyilvánították ki, hogy a piarista rend beleygőkezerezt a magyar valóságba – mutatott rá az emléknap jelentőségére Zsódi Viktor SchP.

A jeles eseményen részt vett Michael W. Banach érsek, Magyarország apostoli nunciusa; Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes; Schönberger Jenő szatmári megyéspüspök; Soltész Miklós, a Miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkára; Barthel-Rúza Zsolt, a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat működéséért felelős államtitkár; Tóth Tamás, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) titkára; Deák

Krisztina műemlékvédelemért felelős helyettes államtitkár; Fürjes Zoltán egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkár; Koltay András, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság és a Médiatanács elnöke; Tóth András, a Gazdasági Versenyhivatal alelnöke és a Versenytanács elnöke; Nacs Lőrinc országgyűlési képviselő; Birher Nándor, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Karának (PPKE BTK) dékánja; Szűts Zoltán, az Eszterházy Károly Egyetem Pedagógiai Karának dékánja, valamint több szerzetesrend elöljárója és képviselője.

Zsódi Viktor az elmúlt időszak rendi munkájában végzett közös erőfeszítésekről adott rövid áttekintést, arról az építkezésről, mely lelkipásztori, pedagógiai és gazdálkodási területen történt. Jelenleg 11 intézményben több mint 3300 fiatal foglalkoznak. A felelős gazdálkodás jegyében a rend megújította gazdasági szabályzatát, megváltoztatva befektetési gyakorlatát. „Az átmenetileg szabad pénzeszközöinket konzervatív eszközökben kamatoztatjuk” – hangsúlyozta a tartományfőnök. Elmondta: már lezárták korábbi befektetéseik jelentős részét; személyi

változtatásokat hajtottak végre; működésüket „szabályozottabb és kontrolláltabb” irányba fejlesztették.

Az előjáró beszámolt a fejlesztésekről, az óvodai kapacitás bővítéséről, a műemléki védelem alatt álló sátoraljaújhegyi kollégiumuk épületén már elvégzett felújításról, a váci és a mosonmagyaróvári gimnázium épületének megkezdett helyreállításáról. Továbbra is folyik a budapesti gimnáziumban az ukrán menekültek integrációs programja közel 230 fő részvételével – ismertette a rendi előjáró. Lelekipásztori téren Zsódi Viktor kiemelte az iskolai zárandókat, a lelkigyakorlatok szervezését; a Kalazancius Mozgalom fejlődését, melynek keretében országsszerte már 46 csoport működik – 97 aktív csoportvezető segítségével – 462 taggal. Örömteli eredményük, hogy egyhetes programot szerveztek, ötven önkén-

tes bevonásával, mélyszegénységben élő gyerekek számára, és hét cigánytelepi lakást újítottak fel gimnazistáik és öregdiákjaik együttműködésével. A piarista tartományfőnök elismeréssel szólt iskoláik pedagógiai munkájáról, mely számos dobogós és döntős helyezést eredményezett az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyen. Arról is szólt, hogy büszkéek az Előhozza belőled a legjobbat címmel megjelent munkafüzetre, amely Ferenc pápa látogatására történő reflexióra készített, valamint „Az Év Könyve” elismerést két fórumon is elnyert, a szegedi piarista gimnázium 300 éves történetét bemutató, A Piarista című kötetre.

Semjén Zsolt ünnepi beszédében a piarista rend nemzethűségét méltatta, hogy minden korban, ellenszélben is képviselni tudták a kereszténység és a nemzet helyes viszonyát, rá

tudtak mutatni arra, hogy a nemzet „megismételhetetlen” érték, és „őrizni és munkálni” tudták azt. Michael W. Banach nuncius beszédében Ferenc pápa tavalyi Kossuth téri szentmiséjének homíliájához kapcsolódott: az iskola feladata, hogy megnyisson ajtókat, hogy „a diákok messzebbre lássanak, az igazság, a szépség és jóság” távlatát kell megnyitni előttük. A bezárt térben az önzés, az önös érdekek, a hedonizmus, a fogyasztói szemlélet sötétségbe szorul be az ember. Michael W. Banach hozzátette: Az oktatás küldetése és identitása ezen ajtók megnyitása és a diákok felkészítése ezek nyitva tartására, valamint arra, hogy kilépve ők maguk is megnyissák ezeket mások előtt.

A piarista rend magyarországi honosításának ünnepén Kalazanci Szent József-emlékérmet vehetett át Szkladányi Sándor piarista öregdiák a Vass Péter szociális ösztöndíj megalapításáért, a rászoruló diákok több évtizedes önzetlen és nagylelkű támogatásáért. Az ünnepi rendezvény során közreműködött a budapesti Piarista Gimnázium alkalmi kamarakórusa és egy fiatalokból álló vonósnégyes, Deák Jakab piarista diák vezetésével.

Trautwein Éva
Fotó: Merényi Zita

A keresztény oktatásért, nevelésért

Átadták a Gelsey Vilmos-díjakat Szegeden

(Folytatás az 1. oldalról)

Áldozatos munkájának köszönhető többek között az is, hogy miután 2010-ben és 2011-ben az önkormányzatok a Szeged-Csanádi Egyházmegye segítségét kérték, a kistelepülések óvodái, iskolái megmenekültek. Igazgatósága

között a Szakképzési Innovációs Tanács tagja volt. Létrehozta és elindította a Tedd képessé – Don Bosco Szakképzés-fejlesztési Mintaprogramot, amelynek célja a lemorzsolódással veszélyeztetett tizenhat éven felüli fiatalok képzésben tartása, illetve a szakképzésbe való visszavezetése.

Csak János kultúráért és innovációért felelős miniszter a díj névadója halálának harmadik évfordulójához kapcsolódó megemlékezésen hangsúlyozta, elképesztő fontossága van annak, hogy a pedagógusok mit és hogyan tanítanak. A pedagógusok szakmai tudása mellett nagyon fontos a hitelességük. Gelsey Vilmos nemcsak a bankárok, az üzletemberek, a politikusok, hanem a pedagógusok számára is példakép lehet. A kultúrába beletartozik a szakmai kiválóság, a társas létünk, a művészet és az is, hogyan kezeljük a transzcendenst. A pedagógusok feladata a világrend fönntartása, megőrzése és a tanulók felvértezése a „világrendetlenségben érdekeltéssel” szemben – szögezte le Csak János.

Kiss-Rigó László szeged-csanádi megyéspüspök rámutatott: a keresztény köznevelés ügye ma fontosabb, mint bármikor volt, nagyobb feladattal kell szembenéznie, mint a kommunista diktatúra éveiben, amikor az ateizmustól kellett megvédeni a fiatalságot. Akik a keresztény nevelésben olyan munkás szolgák, mint a díjazottak, azok szinte életmentő tevékenységet végeznek.

Forrás: Szeged-Csanádi Egyházmegye
Fotó: Gémes Sándor

Út menti keresztetek megmentője

Gazdátlan, de mégis értéket képviselő út menti keresztetek felújítására gyűjt pénzügyi adományt Negyela Zoltán, Ruzsa plébános. A plébánia vállalta, hogy minden évben helyreállít egy ilyen keresztet. Idén a Borbás-kereszt van soron – írta a Dél-magyar.hu február 24-én.

E keresztetek mindenkinek másért fontosak. Vannak, akiknek személyes kötődésük okán, az én szememben azonban épített örökséget, a vallásosságot jelenítik meg. És az ilyen örökséget nem szabad elhanyagolni – mondta Negyela Zoltán ruzsai plébános, aki eldöntötte, minden évben felújítanak egy-egy ilyen régi út menti keresztet. A plébános a helyi értéktárbizottság tagjaként támogatta a néhány évvel ezelőtt megszületett ötletet, hogy ezek a keresztetek is kerüljenek be a helyi értéktárba. Összegyűjtöttek hat darab keresztet, feltérképezték, adatbázist készítettek róluk. Ebben szerepel a helyszín megjelölése, a történetük – amennyiben ismert –, és még a helyrajzi szám is, ahol megtalálhatók.

A legöregebb kereszt, amit idén szeretnének teljesen felújítani a település határában, Ruzsától nem messze, a Zákányszéki úton található. Erről a következőket írja Kristóné Fábán Ilona *Ruzsa története és népelete* című könyvének Ruzsa község földrajzi nevei fejezetében: „Borbás-körösz – A keresztet 1945 után ellopták, és csak az 1990-es évek elején került elő, az alapzatát is újra rendbe hozták.” A felirat már nehezen olvasható, ez áll rajta: 1896 – A

millennium évében emeltette Borbás Pál és neje, Pintér Teréz, alul: felújította Szekszárdi Ferenc 1994. „A településünkön és annak külterületén található keresztetek állapota folyamatosan romlik. Hozzá tartoznak Ruzsa község örökségéhez, ezért fontosnak tartom a rendbehozatalukat. Az önkormányzat támogatja a kezdeményezést: ők tereprendezezzel járulnak hozzá. A plébánia vállalja, hogy minden évben rendbehoz egy keresztet. Ahhoz, hogy ez megvalósulhasson, szükség van a helyiek segítségére. Aki teheti,

legyen szíves pénzügyi adománnyal támogatni településünk örökségének megőrzését. Adományaikat munkanapokon 8 és 16 óra között várjuk a teleházban” – írta Negyela Zoltán ruzsai plébános.

Forrás: Delmagyar.hu
Fotó: Török János

A helytállás Isten kegyelméből valósulhat meg

A kommunizmus áldozataira emlékeztek Pócspetriben

1948. június 3-án Pócspetri lakosai szót emeltek a katolikus iskola államosítása ellen. Helytállásukat megtorlás követte: a kommunista hatalom az egész országot figyelmeztetve példát statuált. A meghurcoltakra emlékeztek február 24-én a településen. Palánki Ferenc püspök szentmisét mutatott be a Szent Kereszt felmagasztalása-templomban, és megáldotta az áldozatok emlékére létrehozott keresztutat.

Az ünnepi szentmisén és a megemlékezésen Palánki Ferenc debrecen-nyíregyházi megyéspüspök mellett részt vett Németh István püspöki titkár; Szenes István, Pócspetri plébánosa, valamint közéleti szereplők: többek között Simon Miklós országgyűlési képviselő; Seszták Oszkár, a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei közgyűlés elnöke; Kiss András, a megyei közgyűlés tagja; Tamás György, Pócspetri polgármestere és Bíró Lajos Munkácsy-díjas szobrászművész. „Az évtizedekig félelemben élő településnek fontos a közös ima és a legszen-

tebb áldozat, a szentmise bemutatása ezeken a megemlékezéseken” – mondta a szentmise előtt Májér Zoltán, a pócspetri egyházközség képviselő-testületének világi elnöke. Palánki Ferenc megyéspüspök – mint minden évben ezen a napon – idén február 24-én is szentmisét mutatott be a Szent Kereszt felmagasztalása-templomban, együtt imádkozva Pócspetri lakosaival, és részt vett az ünnepi megemlékezésen. A szeretet mindent legyőz, és aki a szeretethez ragaszkodik, az áldozatokkal együtt elnyeri a győzelmet. Azt ünnepeljük az elődök helytállásában, hogy ők nem akartak egy Isten nélküli világban élni. Nem véletlen, hogy minden alkalommal szentmisével ünnepelünk. – mondta Palánki Ferenc.

A püspök megáldotta a templom melletti területen létrehozott keresztutat, és Asztalos János plébános emléktáblájánál, mely a templom bejáratánál található, valamint a pócspetri hivatal falán található emléktáblánál elhelyezték az emlékezés virágait. Az elmúlt években ehhez az emléknaphoz kapcsolódóan

kezdt el a pócspetri egyházközség és a helyi önkormányzat építtetni a Pócspetri Keresztút Golgotai Keresztjével elnevezésű keresztutat. A keresztút évről évre egyre több stációval bővült; az idei megemlékezésre már minden stáció a helyére került. A golgotai keresztken és a tizennegy stáción látható domborműveket Bíró Lajos Munkácsy-díjas szobrászművész készítette. A tereprendezezésben, kőműves munkákban nagy odaadással és lelkesedéssel vett részt Kremper Ferenc kőműves mester is, akinek édesapja az 1948-as események során a 18 elítélt egyike volt, és nagybátyja volt Királyfalvi Miklós, a település jegyzője, akit az eset után pár nappal kivégeztek. A munkálatokban Miterli András és Májér András kőműves mesterek is segédkeztek.

1948. június 3-a örökre beíródott nemcsak Pócspetri életébe, de a magyar történelembe is. Az összefogásáról, hitéről, kitartásáról ismert Pócspetri nagy árat fizetett azért, hogy kiállt a római katolikus iskolájának államosítása ellen. Az iskola államosítása elleni tiltakozás közben egy rendőr meghalt, és az esetet gyilkosságnak minősítették. A falut megbélyegezték. Asztalos János plébánost halálra, másodfokon életfogytiglan börtönbüntetésre ítélték, a fiatal Királyfalvi Miklós jegyzőt nyolc napon belül kivégezték, több lakost bebörtönöztek. Ettől kezdve a település mély hallgatásba, saját fájdalmába burkolózott. Pócspetri a meghurcoltatásokra mégis szeretettel válaszolt: az eltelt évtizedekben nyolc papot adott az Egyháznak. A település lakosai küldetésüknek érzik, hogy minden évben február 25-én, a kommunizmus áldozatainak emléknapján együtt idézzék fel az 1948-as eseményeket.

Forrás és fotó: Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye

Adomány a sümegi vár kapitányától

A veszprémi karitást rendszeresen támogatja a Papp család

A Veszprém-Főegyházmegyei Karitásztól jótékonyági bálján jelentette be a sümegi várat üzemeltető és a rendezvénynek jelképes összegért helyet biztosító szálloda igazgatója, Bőjte Éva, hogy idén 1,1 millió forintot ajánl fel a Papp család a karitatív szervezet javára – közölte honlapján a Veszprémi Főegyházmegye február 24-én. Az adományt sajtótájékoztató keretében adták át.

Az adakozók nem első alkalommal jótékonykodtak, hiszen a második bál lebonyolítását is jelképes összegért vállalták. Két héttel a bál után adta át Papp Imre a felajánlott összeget a főegyházmegyei karitászt igazgatójának és lelkivezetőjének. A sümegi vár kapitánya családja nevében elmondta, a városban és környékén több mint kétszáz embernek adnak munkát, és mindig fontosnak tartották, hogy szociális szempontból is támogassák munkatársaikat és azokat, akik erre rászorulnak. A társadalmi felelősségvállalást is mindig kiemelten kezelték, hangsúlyozta a sümegi vár kapitánya.

Sikeressége értékelte a második jótékonyági bált a Veszprém-Főegyházmegyei Karitászt igazgatója. Ghicz László elmondta, a család nagylelkű adománnyal túl számos felajánlás is érkezett az eseményen. Példaként említette, hogy az egyik

tombolanyeremény egy nagy értékű nyílászárócsere volt, amit a nyertese szintén felajánlott egy rászoruló család javára. Az 1,1 millió forintnak is megvan már a helye: két, nehéz helyzetbe került nagycsalád is részesülhet a támogatásból. Főleg most, a nagybőjti időben fontos, hogy minél inkább egymás felé forduljunk és segítsük egymást – erre már a karitászt lelkigazgatója, Szijártó László esperes-plébános hívta fel a figyelmet. Az eseményen bejelentették: a jövő évben is a Papp család szállodája ad majd otthont a Veszprém-Főegyházmegyei Karitásztól harmadik jótékonyági báljának. A szervezők-

nek 2025-ben még a jelképes terembérleti díjat sem kell majd megfizetniük.

Forrás és fotó: Veszprémi Főegyházmegye

KÖNYVESPOLC

Pénelopé hajóra száll

Megjelent Koncz Veronika kötete

Koncz Veronika sok éven át volt az Új Ember újságírója. Igényes, sokszor a szépirodalom kategóriájába sorolható írásait szerették olvasóink. A Pénelopé hajóra száll című kötetben többek között az Új Emberben és a Mértékadóban megjelent verseit, jegyzeteit, publicisztikáit adjuk közre. A könyvhöz Halmai Tamás írt ajánlást, az alábbiakban ebből adunk közre egy részletet.

és tájról, útinaplóba hajló vagy művészeti élményt tolmácsoló kisesszét – melyek mindegyikére igaz, hogy pontosan, szépen követik a csillagok járását, más szóval az ember útját a csillagok alatt. A kötet bölcsességi rétegeit érett melankólia színezi át; füveskönyves hatása szépprózai minőséggel érintkezik. Ne tekintsük mellékes körülménynek azt se, hogy a szerző az Új Ember munkatársaként teljesedett ki hivatásában. Hangja is, látásmódja is annál a lapnál finomodott egyszerre gyöngéde és szabatosra, mely Pilinszky Jánostól Kipke Tamásig a katolikus írásbeliség legelkötelezettebb képviselőit tudhatta-tudhatja soraiban. Koncz Veronika ezt a szellemiséget örökíti tovább, amikor lelki utakra – és lelkeségi rejtektutakra – bocsátja a betűk felekezettét.

(Koncz Veronika: Pénelopé hajóra száll című kötet megovásárolható az Új Ember könyvesboltban (Budapest, V. kerület, Ferenciek tere 7–8. Nyitvatartás: hétfőtől péntekig: 9–18 óráig), vagy megrendelhető az Új Ember online könyvárúházbán.)

Úgy lehet, rendelt idejében jelent meg – végre! – a szerző első kötete. A Pénelopé hajóra száll szerkezete (Tavaszi, Nyári, Őszi, Téli) ciklikus természetességgel simítja el élénk Koncz Veronika életművének válogatott javát. Kedvesen merész megoldás, hogy a négy nagy fejezet élén egy-egy saját vers áll. A Kavafisz-móttóra is rezonáló kötet cím szintén innen, az egyik költeményből való. A figyelem margóján élőkkel, a csöndes láthatatlansággal vállalt sorsközösséget, és a női nézőpont (általában pedig üdvös sokféleségünk) szelíd erejére is int ez a címválasztás. Amikor Veronika-Pénelopé „hajónaplóját” olvassuk, örömünk hovatovább azokéval rokon, akik Eurüdiké lantjátékában gyönyörködhetnek.

Következetesen higgadt tónus, elmélyült elemző alázat, a kíváncsiság ethosza munkál a kiadványban mindvégig. Találunk itt néhány mondatos, meghitt vallomást, jegyzeteket hitről

A végidőkről elmélkedtek

Teológiai konferencia a katolikus főiskolán

A végidő teológiája címmel rendezték meg idén az Apor Vilmos Katolikus Főiskola (AVKF) hagyományos teológiai konferenciáját február 24-én Vácott. Az intézmény honlapján megjelent beszámolót az alábbiakban szerkesztve közöljük.

A jelenlévők két szekcióban nyolc izgalmas előadást hallgathattak meg a témában, melyek végén a közönség tehette fel kérdéseit, majd

kérésének eszkatologikus olvasatában segített elmélyülni, végül Barsi Balázs elmélkedését hallgathatták meg az érdeklődők a kezdetről és a végről. A délutáni szekcióban Lovassy Attila A Bárány lakomája – Jézus áldozata mint a végidő kezdete című előadása nyitott meg. Varga Péter András az eszkatologikus reményeket fejtegette az „anonim keresztények” és az „új pogányok” idején, Orosz Gábor Viktor a transzhumanizmus témájába vezette be a hallgatóságot a keresztény eszkatológia

kerekasztal-beszélgetés formájában teljesedett ki a szakmai eszmecsere. Monostori László az eutanázia megítélését vizsgálta katolikus szempontból, majd Lengyel Zsolt a Katolikus Egyház boldoggá- és szenttéavatási eljárásait mutatta be. Juhász Pál Balázs a Miatyánk egyik

szemszögéből, Kondorosi Noémi pedig Svéd Szent Brigitta misztikus látomásaiba adott betekintést.

Forrás: Váci Egyházmegye
Fotó: AVKF

Az árvák segítőjére emlékeztek

Regőczi István atya sírjánál koszorúzott Herczegh Anita

Tizenegy évvel ezelőtt hunyt el Regőczi István, az árva gyermekek segítője. A katolikus pap nevét viselő, a koronavírus áldozatainak gyermekeit támogató Regőczi Alapítvány kuratóriumi elnöke, Herczegh Anita koszorúzott Regőczi atya sírjánál február 28-án a Kútvolgyi Szűz Mária-kápolna kertjében.

Herczegh Anita a Regőczi Alapítvány (a továbbiakban Alapítvány) kuratóriumi elnöke, a Katolikus Karitászi Jászolgálati nagykövete Budapesten, a Kútvolgyi Szűz Mária (engesztelő)-kápolna kertjében megkoszorúzták a 2013. február 28-án elhunyt Regőczi István, az árvák segítője sírját.

A koszorúzás után Herczegh Anita a sajtó képviselőinek elmondta: „Az Alapítvány nevében emlékezünk meg Regőczi István atyáról, aki 11 éve hunyt el. Szeretnénk, ha az Alapítványunk tevékenysége méltó lenne névadója szelleméhez, és szeretnénk elérni, hogy ő is büszke lehessen ránk. Regőczi atya egész életében az árvák védelmezője, oltalmazója, támasza, testi és szellemi táplálója volt.” A Regőczi Alapítvány kuratóriumi elnöke hozzátette: ma több mint 1650 gyermekről tudunk, akik a koronavírus-járvány következtében veszítették el egyik vagy mindkét szülőjüket. A gyermekeket az Alapítvány mindaddig támogatja, amíg nem állnak saját lábukra, és önállóan nem tudnak gondoskodni saját maguk ellátásáról. Ehhez azonban szükség van támogatásra.

Jóllehet a koronavírus már nem tűnik olyan veszélyesnek, vagy nem annyira fontos az éltünkben, de az árvák itt vannak köztünk. Több mint 16 százaléuk hatéves vagy annál

fiatalabb volt, amikor a járvány miatt elvesztette egy vagy mindkét szülőjét, ezért ők még sokáig támogatásra szorulnak.” Herczegh Anita ezért minden jószándékú adakozót kér, hogy valamilyen formában támogassa az Alapítványt. A 13650-es adományvonalon minden telefonhívás 500 forintot ér, de az idei évtől az adó 1 százalékát is tudjuk fogadni – mondta –, Alapítványunk honlapján megtalálják az adószámot, illetve a támogatási lehetőségeket.

2021-ben Áder János akkori köztársasági elnök hozta létre a Regőczi Alapítványt, amely nehéz sorsú gyerekeket segít – ahogy Regőczi atya tette több mint hetven évvel eze-

szentelte. Több száz hadiárváról gondoskodott, Pesterzsébeten és Vácon gyermekotthont alapított, megjárta a rettegett Andrassy út 60. zárkáját, raboskodott a kistarcsai internálótá-

rekekről gondoskodott, de a nyilasok elől bujkáló zsidó családoknak is menedéket adott. 1945-ben Vácra helyezték, ahol kápolnát alakított ki, majd a helyiek segítségével árvaház

ládoknál helyeztek el, hogy megerősödjének, regenerálódjanak. Belgyumi jöteveivel megszerették egymást, így – mivel szülei nem tudták finanszírozni taníttatását – középiskolás korában gyalog visszament Belgiumba, ahol elvégezte tanulmányait, majd 1943 márciusában pappá szentelték. Hiába marasztalták, Regőczi atya hazatért a háború sújtotta Magyarországra. Azonnal munkához látott: pesterzsébeti káplánként árva gyermekekről gondoskodott, de a nyilasok elől bujkáló zsidó családoknak is menedéket adott. 1945-ben Vácra helyezték, ahol kápolnát alakított ki, majd a helyiek segítségével árvaház

tették, Regőczi Istvánt pedig néhány hónappal később letartóztatták. „Sasfiókái” ellátására Belgiumból is kapott adományokat, ezért azzal gyanúsították, hogy a belgáknak kémkedik. A rettegett Andrassy út 60. pincebörtönében tartották fogva. Végül a kistarcsai internálótáborba hurcolták, ahol bírósági ítélet nélkül négy évig raboskodott. Szabadulása után is kitartott elhatározása mellett: gondoskodott a rászoruló gyerekekről. A következő években újra és újra letartóztatták, hol belga kapcsolatairól, hol az 1956-os eseményekről valatva őt – raboskodott a Markó utcai fegyházban, a Fő utcai fegyházban és a gyűjtőfegyházban is. Eltiltották az építkezéstől, a „sasfiókáitól”, és kiltották Budapestről is. Időközben összegyűlt jegyzeteit eljuttatta egy flandriai paptársához, aki Mi nem hallgathatunk címmel megjelentette Belgiumban. Emiatt 1970-ben újra letartóztatták, és 22 hónap fegyházra ítélték. Végül 1972 decemberében szabadult. 1969-ben megvásárolta és felújította az akkor már 250 éve romos Kútvolgyi Szűz Mária-kápolnát, édesanyja egykori házában pedig ott-hont alakított ki idős, beteg embereknek. 1989-ben a Fővárosi Gyermekvédő Otthon Aga utcai épületében állami jóváhagyással egy kis kápolnát rendezhetett be 150 állami gondozott fiatal számára. Húsz évvel azután, hogy szabadult, visszatért a börtön falai közé: 87 éves koráig a váci fegyházban végzett börtönpasztorációs szolgálatot.

Regőczi István 97 éves korában, 2013. február 28-án hunyt el. Halála után négy évvel embermentő munkájáért a jeruzsálemi Jad Vasem Intézet a Világ Igaza címmel tüntette ki, Budapest XII. kerületében pedig tér viseli a nevét.

Körössy László
Fotó: Lambert Attila

előtt. Ahogy a 20. század közepén a II. világháború, 2020-tól a koronavírus-járvány hagyott maga után csonka családokat.

A tizenegy évvel ezelőtt, február 28-án elhunyt Regőczi István egész életét az árva gyerekek segítésének

borban, mégis kitartott elhatározása mellett: akárhol szolgált, támasza maradt a nehéz sorsú embereknek.

A pap és egyházi író maga is elszegényedett családban nőtt fel. Egyike volt annak a 60 ezer magyar gyereknek, akit az I. világháború után néhány hónapra nyugat-európai csa-

építésébe kezdett. Több mint 250 hadiárvát – vagy ahogy Regőczi atya nevezte őket: sasfiókát – fogadott be, akik nemcsak szállást, ételt és oktatást kaptak, hanem valódi otthonra találtak.

1949-ben azonban a gyermekotthont államosították, majd megszün-

Megnyitja kapuit a Magvető Tanoda

Hátrányos helyzetű gyerekeket segítenek Szombathelyen

Székely János szombathelyi megyéspüspök február 26-án megáldotta az egyházmegyei karitás és isze alatt Szombathelyen induló Magvető Tanodát. Az egyházmegye hátrányos helyzetű gyermekek oktatását és nevelését segítő intézménye március 1-jétől az egykori Annunciáta-rendház alagsorában működik.

Kilencvenöt ehhez hasonló intézmény van az országban – mondta el az egyházmegye portáljának, a *martinus.hu*-nak nyilatkozva Székely János szombathelyi megyéspüspök. Hozzátette: a tervek szerint az egyházmegye a zalai területen, Letenye térségében nyit még tanodát. A hátrányos helyzetből való kiemelkedés legfőbb útja a tanulás, a munka és az emberi szív – fogalmazott az intézmény megáldásakor főpásztor. – Másként alakul az ember élete, ha tanul; igaz ez a munkalehetőségekre, de a családi életre is. Sok gyermek számára nagy kihívást jelent a tanulás: a családjuk nem támogatja őket ebben, egyedül pedig nem tudják áthidalni a nehézségeiket, így nem nagyon szeretik az iskolát, mert rengeteg kudarc éri ott őket.

A tanodák azonban másként működnek: itt családias légkör uralkodik, bátorítják és segítik őket a tanulási nehézségek megoldásában, uzsonnát kapnak, szünidős programokra hívják őket – mondta Székely János püspök. A fenntartó képviselőiben Tuczainé Régvári Marietta egyházmegyei karítázigazgató felidézte, hogy a Szombathelyi Egyházmegyében, Zalaegerszegen a rendszerváltás környékén a helyi karitáscsoport hasonló módon foglalkozott a gyerekekkel, mint most ez

az intézmény. A Magvető Tanoda Virágh Enikő szakmai vezetésével kezdte meg munkáját. Az első időkben kialakítják a beosztást, hogy melyik gyermek mikor jön délutáni foglalkozásokra.

A szakmai vezető, aki korábban Zalabakán és Lentiben vezetett ilyen intézményeket, elmondta: hetente legalább négy órát kell a gyerekeknek a tanodában tölteniük. Húsz gyermekkel kezdik meg a munkát, a létszám később harmincra bővíülhet. Önkéntesek segítik a gyerekeket a tanulásban és személyiségük fejlesztésében. „Szerződést kötünk a gyerekekkel és szüleikkel, és közösen kialakítunk egy rendszert, hogy mikor tudnak a tanodába jönni.

Kiscsoportos vagy egyéni foglalkozásokon segítjük őket az aznapi feladataik elkészítésében, és megkeressük azt is, miben maradtak el, mi az, ami nehezíti az iskolai munkájukat. Segítünk, hogy egy pozitívabb jövőkép alakuljon ki bennük” – foglalta össze a tanoda működését Virágh Enikő.

Forrás: Szombathelyi Egyházmegye
Fotó: Cseh Gábor/Vaol.hu

DEBRECEN-NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

Akik szeretik a verseket

A Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegyében tizenhatodik alkalommal rendeztek szavalóversenyt. A döntőt február 24-én tartották a nyíregyházi Magyarok Nagyasszonya-társaságegyházban, ahol a helyezést elért gyerekeknek Palánki Ferenc debrecen-nyíregyházi megyéspüspök adta át az elismerő oklevelet és az ajándékokat.

A főpásztor köszöntőjében elmondta: örömmel tölti el, hogy az egyházmegyei

re, és azt érzi, az a szívéből szól, az egyfajta imádság is lehet. A versben megfogalmazott igazság – amit a költő az isteni szeretetből, jóságból megértett – abban is segít, hogy odaforduljunk Istenhez. A főpásztor végül megköszönte a versenyzők, a szervezők, az intézményvezetők, a felkészítő tanárok és a szülők munkáját, segítségét.

Az egyházmegyei szavalóverseny elődöntőjét december 9-én tartották három helyszínen: Ajakon, Nyíregyházán és Debrecenben.

oktatási intézményekben az óvodás kortól a gimnáziumi korosztályig vannak tehetségek, akik különböző területeken jeleskednek, köztük olyanok is, akik szeretik a verseket. Amikor az ember rátalál egy-egy szép vers-

A megmérettetésre háromszázötven gyermek jelentkezett.

Forrás: Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye
Fotó: László Krisztián

Legendás összetartás

Közös érettségi találkozó a győri bencéseknel

A győri Szent Mór Bencés Perjelség és a fenntartásában működő Czuczor Gergely Bencés Gimnázium és Kollégium szeretettel várja a 4-re, illetve 9-re végződő esztendőben elballagott öregdiákjait a hagyományos közös érettségi találkozóra, amelyre május 25-én kerül sor.

Az ünnepség május utolsó szombatján 10 órakor szentmisével kezdődik a Loyolai Szent Ignác bencés templomban. A liturgia főcelebránsa Sárai-Szabó Kelemen OSB perjel lesz. A szentbeszédet Bíró László nyugalmazott tábori püspök mondja, aki ötvenöt évvel ezelőtt, 1969-ben végzett az intézményben. A szentmise után az iskola díszter-

mében ünnepség kezdődik Sárai-Szabó Kelemen OSB perjel és Tóth Konstantin OSB igazgató köszöntőjével, majd a huszonöt, ötven, illetve hetven esztendővel ezelőtt végzett diákok képviselőinek visszaemlékezéseivel.

Az 1999-ben végzetek nevében Laudán Csaba, az 1974-ben végzetek nevében Kondás Sándor atya, a Görögkatolikus Médiaközpont stúdióvezetője, az 1954-ben végzetek nevében Gráf Győző méltatja az alma matert. Az ünnepség a díszoklevelek átadásá-

val folytatódik, amit az ötven, ötvenöt, hatvan, hatvanöt, illetve hetven esztendővel ezelőtt maturáltak vagy élő családtagjaik vehetnek át. Az öregdiákok tájékoztatást kapnak a győri bencés szerzetesközösség és egykori iskolájuk mai életéről, valamint a Szent Mór Bencés Perjelség és a gimnázium informális alumniszervezete által koordinált gazdag öregdiákletről, a sok sport-, lelkeségi, kulturális és tudományos rendezvényről. Végül mindenki kézbe kapja az elmúlt tanévről szóló színes,

informatív évkönyvet. Az ünnepséget „osztályfőnöki óra” követi az osztálytermekben. Ezen a napon nyitva lesz a bencés templom kriptája, ahol imádkozni lehet az elhunyt tanárok lelki üdvösségéért.

Szeretettel várja öregdiákjait a hamarosan négyszáz esztendőes Czuczor Gergely Bencés Gimnázium és Kollégium, valamint a szervezésben segédkező diákoknőmágyzat és a Bencés Nevelésért Alapítvány. További információ, kérés, segítség: iroda@czuczor.osb.hu

A győri bencés diákság és öregdiákság körében legendás az összetartás, de – hála Istennek – ez sok szerzetesi gimnáziumról elmondható. Az oktató-nevelő munka úgy van felépítve, hogy a diákok már a ballagás előtt is érezzék: ez a közösségi élmény, otthonosságérzés, törődés nem csak négy vagy hat esztendőre szól. A bencés szerzetesközösség, valamint a gimnázium buzgó öregdiák tanárai és öregdiákjai több rendszeres lelkeségi és kulturális eseményre várják vissza az alumnusokat. Ilyenek a Bencés esték előadássorozat alkalmai a gimnázium dísztermében, a felnőtteknek szóló katekézisek bizonyos kedd esteiken a Loyolai Szent Ignác bencés templomban, a hangversenyek, a február első szombatján tartott győri bencés bálók, a szeptemberi és a februári több száz fős győri bencés öregdiák-találkozók Budapesten, a Szent Márk evangélista ünnepéhez kötődő Karrier-nap a gimnáziumban, a zárandókatok, valamint a különböző sportalkalmak, például az úgynevezett pinnyédi focikupák. A soron következő alkalom a nagybőjti öregdiák-lelkigyakorlat, amely március 23-án, szombaton 16 órakor kezdődik a bencés templomban. Majd április 27-én, szombaton a saját fejlesztésű, öregdiák közösségi média-felület, a Nexus bemutatásán vehetnek részt az érdeklődők az iskola Lloyd oktatási épületében.

(További információk találhatóak a Szent Mór Bencés Perjelség oldalán: bencessgyor.hu, a Czuczor Gergely Bencés Gimnázium és Kollégium oldalán: czuczor.hu, valamint a „Győri bencés öregdiákok” közösségimédia-csoportban: www.facebook.com/groups/214726881888917.)

Forrás: Szent Mór Bencés Perjelség/
Czuczor Gergely Bencés Gimnázium és Kollégium

A tudomány a keresztény kultúrkörben született meg

Beszélgetés a száz évvel ezelőtt született Jáki Szaniszlóról

(Folytatás az 1. oldalról)

– Ez hosszabb történet. Miután 1950-ben befejezte római tanulmányait, a rend előjárói helyet kerestek neki. Jáki Szaniszló többször említette, hogy a bencés gimnáziumban nagyon jól megtanult franciául. A teológiai disszertációját is francia nyelven írta. A rend előjárói mégis Amerikába küldték, azzal a megbízással, hogy Pennsylvániában, a latrobe-i Saint Vincent-szemináriumban franciát tanítson a bencés növendékeknek.

– Három év tanítás után azonban közbejött egy súlyos betegség...

– Egy rosszul sikerült mandulaműtét következtében tíz évre csaknem teljesen elvesztette a hangját, nem igazán tudott beszélni. Később többször elmesélte, hogy sokat gondolkodott ekkoriban, és arra jutott, jobb írni és publikálni, mint árkot ásni, ezért a bencések jelmondatát – Ora et labora (Imádkozzál és dolgozzál) – követve eldöntötte: fizikát és matematikát fog tanulni. Az Amerikában már mindkét tárgyból végzett előtanulmányait fogja majd elmélyíteni. A Nobel-díjas Victor Franz Hessnél írja meg a doktori disszertációját fizikából, a radon légköri eloszlásáról. Hess elismerően nyilatkozik róla, még egy tanulmányt is publikálnak közösen a témában.

– Jáki Szaniszló első jelentős könyvének címe: *A fizika látóhatára*. Ezt 1966-ban adták ki Chicagóban. A kötetben a középkori vallásosság és tudományosság jelentősége mellett érvelt. Beszélne erről?

– A könyvnek csak egy fejezete szól arról, hogy a középkori gondolkodás mennyire meghatározza a tudományt. A fordításban jelentős részt vállalt Jáki Szaniszló testvére, Zénó is. Ő maga is úgy nyilatkozik, hogy ez a könyv elsősorban a fizika relevanciájáról, illetékességéről szól. Jáki Szaniszló tudománytörténeti munkássága forradalmi, még ha nem is előzmény nélküli. A 19. század végén és a 20. század elején élt francia katolikus fizikátorténésről, Pierre Duhemről írt monográfiájában bemutatja: már ő is feltárta annak alapjait, hogy miként és milyen mértékben hatott a középkori vallásosság a kor tudományára. A modern tudomány legfontosabb alaptörvényei és alapvetései már a késő skolasztikában, a 13–14. században megjelentek a párizsi Sorbonne-on. Jáki Szaniszló rávilágít arra is: nem csupán arról van szó, hogy egy középkori egyetemen Jean Buridan lényegében felfedezi Newton első törvényét vagy annak egy korlátozott változatát, hanem azt is bemutatja, hogy emögött egy vallásfilozófiai vita áll, egy keresztény dogma: Isten a világot a semmiből és véges idővel ezelőtt teremtette. Ez a dogma összeegyeztethetetlen az arisztotelészi fizikával. A korabeli csillagászokat rendkívüli módon érdekelt, hogy ha a Jóisten megteremtette a világot, majd magára hagyta, de a bolygók keringenek a pályájukon, akkor mi az, ami fenntartja ezt a mozgást. Arisztotelész szerint a mozdulatlan mozgató mozgatja őket. Ez azonban, annak ellenére, hogy Aquinói Szent Tamás istenérvként is használja, nem feltétlenül egyeztethető össze a keresztény dogmatikával. Ő egyébként úgy érvel: pusztá ésszel, a filozófia által nem tudunk eljutni arra, hogy Isten véges idővel ezelőtt a semmiből teremtette a világot. Ezt csak a *Szentírásból* ismerhetjük meg. Mások másképpen is érvelnek, de a lényeg az: ezt a dogmát csak a IV. La-

teráni Zsinat hirdette ki, 1215-ben. Több mint száz évvel később, azzal kapcsolatban, hogy a bolygók miért maradnak mozgásban, ha az Isten a teremtés után magára hagyta őket, Buridan kimondja a mozgástan legalapvetőbb törvényét, a tehetetlen-

Fotó: Vatican News

XVI. Benedek is szívesen olvasta Jáki Szaniszló műveit

ség törvényét. Ezt ma Newton első törvényeként ismerjük, bár a tudománytörténészek tudták, és maga Newton is elismerte, hogy már jóval előtte mások is felfedezték. Jáki

Szaniszló megvilágítja: a kereszténységnek ez a két dogmája kellett ahhoz, hogy az arisztotelészi világképet felválthassa Newton első törvénye, és elindulhasson egy olyan tudományos forradalom, amely révén kialakulhatott a mai fizika.

– Jáki Szaniszló szerint sokáig három előítélet határozta meg és akadályozta a tudománynak a valláshoz való viszonyulását: az empirizmus, az idealizmus és az antiklerikalizmus.

– Az antiklerikalizmust némileg már érintettük, bár a közvéleményben ez elsősorban Giordano Bruno és a Galilei-per kapcsán jelenik meg. Szaniszló atya a Galilei-perrel kapcsolatban írt egy monográfiát, amely magyarul is megjelent. Tudománytörténeti szempontból is nagyon szépen feltárja a lényegét: nem arról volt szó, hogy az Egyház lesöpörte volna az érveket. Sőt, amint Jáki Szaniszló kifejti: a közhiedelemmel ellentétben Galilei sokkal jobb Szentírás-értelmező egzegeta, mint az egyházi ellenfelei, akik viszont sokkal jobb tudósok, mint Galilei. Az adott korban nem álltak még rendelkezésre azok a perdöntő bizonyítékok, amiket mi már ismerünk. Ráadásul ahogyan Galilei hivatkozott az árapály-jelenségre a Föld mozgásának bizonyítékaként, az teljesen légből kapott, alaptalan volt abban a korban. Az empirizmus és az idealizmus ilyen szempontból mint két véglet jelenik meg. Jáki Szaniszló elutasítja azt a filozófiai idealizmust, amely szerint tudatunktól függetlenül nem tudjuk elképzelni a világot. Érdekes módon ezzel neki alapvetően nem filozófiai, nem is tudományos problémái vannak, hanem hívő bencés szerzetesként vallásiai. Fölteszi a kérdést: mi a keresztény hitünk alapja? Az, hogy Jézus Krisztus feltámadt, az apostolok látták az üres sírt mint valóságos tapasztalatot. Ha az idealizmus meggyengíti a tapasztalatot, azt hirdelve, hogy az

az emberi tudattól függetlenül nem létezhet, akkor a hitünk alapja is megrendül. Ezért ő semmiféle idealista alapokon nyugvó filozófiát vagy világnézetet nem tudott elfogadni. Mai szemmel olvasva sokan bírálják azért is, hogy miért üt meg kemény hangot

eretneküldözés egy tragikus fejezete volt. Galilei kapcsán pedig már említettem, hogy bármennyire furcsa is, a tudományos érvei nem voltak elég megalapozottak a maga korában. Van erre egy perdöntő bizonyíték. Ha a Föld kering a Nap körül, akkor éves szinten megfigyelhető az állócsillagoknak egy nagyon kicsi mozgása. Keplernek akkor még nem volt távcsöve. Rendszeresen levelezett Galileivel, akinek viszont volt. Kepler sürgette őt, végezzen méréseket, hogy igazolhassák ezt a jelenséget. Nem tudjuk biztosan, hogy Galilei végzett-e ilyen méréseket, véleményem szerint igen, és negatív eredményt kapott. Mindenesetre azt mondta: azért nem tudjuk mérni ezt a jelenséget, mert a csillagok nagyon messze vannak, és túl kicsi a távcső hatótávolsága. Ez igaz is. De amikor valaki előáll egy forradalmian új tudományos nézetrel, és azt mondják

neki, igazolja mérésekkel, ő pedig azt válaszolja: azért nem mérem meg, mert még nem tudok pontosan mérni, azt nem veszik komolyan, mi is megmosolyognánk. Utólag már nem, de az adott korban igen. Galileinél több ilyen eset is volt. Említettem az árapály-jelenséget, de ugyanez a helyzet a passzátszéllal is, aminek szintén köze van a Föld forgásához, ám amit Galilei mond, hogy a Föld forgása következtében „lemarad” a levegő, és ezt érezzük a tengeren, az teljes képtelenség. Később igazolódtak ezek a tévedések. A 19. században megjelenő ateizmusra és vallásellenességre épülő tudománytörténet-írást terjeszti el azt a képzetet, hogy a tudomány és a vallás szem-

ben áll egymással. A Galilei-pernél voltak szerencsétlen megnyilvánulások az Egyház részéről, de figyelembe kell vennünk: ez volt a megszülető természettudomány, a fizika és a kereszténység első találkozása, ami valóban nem jól alakult. Később már nem fordultak elő ilyen esetek. Jáki Szaniszló sokat írt arról, hogy rengeteg fizikus, tudós ember mélyen hívő volt. Például James Clerk Maxwell, akinek a munkásságát, levelezését behatóan tanulmányozta. Ezekből kiderült: az az irány, ami felé elmozdult, nevezetesen, hogy az elektromágnesesség egy nagy összefoglaló elméletben tárgyalható, kapcsolatban volt a hitével. Azzal a meggyőződéssel, hogy a Jóisten egy nagy elméletet teremthetett, egy egészet, amit képesek vagyunk leírni. Ez pedig nagymértékben inspirálta Maxwellt, hogy megalkossa az elméletét, s ezáltal hozzájáruljon a tudomány fejlődéséhez. Ezeknek az összefüggéseknek a feltárásában Jáki Szaniszlónak mint tudománytörténésznek elévülhetetlen érdemei vannak.

– Gyakran elhangzik vele kapcsolatban, hogy nagy hatást tett a pápákra is, Szent II. János Pálra, XVI. Benedekre.

– Jáki Szaniszlóra emlékezve öt évvel ezelőtt Vizi E. Szilveszter, a Magyar Tudományos Akadémia

volt elnöke szervezett volna egy konferenciát a hit és a tudomány tárgykörében. A pandémia miatt ez elmaradt, de megszületett egy tanulmánykötet. Ebben Székely László, a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Filozófiai Intézetének tudományos főmunkatársa levezeti, hogyan hatott II. János Pál *Fides et ratio* (Hit és ész) enciklikájára Jáki Szaniszló munkássága. Emlékeztet rá: XII. Piusz pápa úgy hivatkozott az ósrobbanás elméletére mint istenbizonyítékra. Jáki Szaniszló viszont *A fizika látóhatára* című könyvében leszögezi: a tudománynak megvannak a maga korlátai. Nem alkalmas arra, hogy cáfolja a vallást, de arra sem, hogy igazolja. Az ósrobbanás nem igazolható istenérvként. Ahogyan Szaniszló atya felfogja a fizika és a vallás kapcsolatát, az több ponton is megjelenik a *Fides et ratio*-ban. Szent II. János Pál többször is találkozott Szaniszló atyával, XVI. Benedek pedig nem egy alkalommal elismerően nyilatkozott róla.

– Jáki Szaniszló a hit és az értelem közötti kapcsolat elkötelezett kutatója, hirdetője volt. Egyszer azt mondta: „A tudomány virágzása lényegében a kereszténységhez és a megtestesülésről alkotott keresztény felfogáshoz kapcsolódik.”

– Így igaz. Külön kötetet szentelt annak, hogy bebizonyítsa: nem véletlen, hogy a tudomány a keresztény kultúrkörben született meg. Alaposan utánajárt annak, milyen feltételekre volt szükség a tudomány létrejöttéhez. Rámutatott, hogy a középkor első felében az arab kultúra, tudomány, csillagászat fejlettebb volt, mint az európai. Avicenna karnyújtásnyira volt a tehetetlenség törvényének kimondásától, de nem teszi meg ezt a lépést dogmatikai okok miatt, és mert rájön, hogy az iszlám istene nagyon transzcendens, az abszolútumban helyezkedik el. A mi istenképünk árnyaltabb, racionálisabb. A keresztény Isten észszerűen rendez el a világot. Szaniszló atya egyik kedvenc idézete a *Bölcsesség könyvéből* való: „Mindent mérték, szám és súly szerint rendeztél el” (11,20). Vallotta: a középkori keresztény Európa volt az a bölcső, ahol a tudomány élve tudott megszületni. Kelltt ehhez a dogmatika, az istenfogalom, a tapasztalat. Említettük már az imént: a mi hitünk alapja, hogy az apostolok látták az üres sírt, és találkoztak a feltámadt Jézus Krisztussal. Ezt nem vonhatjuk kétségbe. Szaniszló atya sokat beszélt a panteizmusról is, amit veszélyesnek tartott. Leszögezte: a kereszténység mentes a panteizmustól, hiszen ha a világ egyenlő Istennel, akkor a megtestesülésnek nincs értelme. Hitünk szerint Isten a világba jön. Ám ha Isten maga a világ, akkor nem kell megtestesülnie. Keresztény ember nem lehet panteista. Ha viszont ez így van, akkor a természet kutatható, mert a természet nem Isten. Említhetjük Deutero-Izajás könyvét, a *Biblia* egyik legkorábbi szövegét, amelyben arról ír, hogy Isten a természet törvényei fölött is uralkodik. A babiloni fogságban sýnlódó népnek óriási vigaszt jelent, hogy hatalmas az Isten, kivezeti őket Babilonból, megmenti őket. Itt kimondatik, hogy vannak természeti törvények, s azok Isten uralma alatt állnak. A zsidó-keresztény kultúrában ez beleivódik a gondolatvilágunkba. Galilei és Newton is vallották: Isten két könyvet írt, és mi a másodikat, a természet törvényeiről szólót tárjuk fel. Ehhez mindenképpen kellett a keresztény világkép és kultúra.

Bodnár Dániel
Fotó: Lambert Attila

INGATLAN

ELADÓ BUDAPESTEN AZ I. KERÜLET-BEN, csendes utcában, de jó közlekedésnél, zöld, fás területre néző, magassíkszínti (első emeleti magasságban), 90 nm-es, háromszobás lakás, nagy étkező-konyhával, kádas-zuhanyzós fürdőszobával, külön WC-vel. Az új, zárt égésterű kombi cirkóval ellátott lakás étkező-konyhája a belső zöld udvarra néz. Érdeklődni lehet: 06/30-202-0832

SZOLGÁLTATÁS

FOGSOROK, hidak készítése, javítása, szükség esetén háznál is. T.: 06/1-213-5726

ÓLOMÜVEG ABLAKOK restaurálását, tervezését, kivitelezését több évtizedes tapasztalattal vállaljuk. Tóth Erzsébet. T.: 06/20-438-5993; www.uvegfestes-stainedglass.hu

ÉPÜLETSÜLLYEDÉS, falrepedés megállítása, vizes, nyirkos, salétromos épületek szigetelése. T.: 06/20-228-0453

RÉGISÉG

PAPÍR- ÉS FÉMPÉNZT, bélyeget, képeslapot, papírrégiséget és más régiségeket vásárolunk, illetve árverésre átveszünk. Budapest VI., Andrássy út 16. T.: 06/1-266-4154. Nyitva: hétfő-szerda 10–17, csütörtök 10–19 óra között.

IMAÓRA

Kútvolgyi Szűz Mária-engesztelőkápolna: engesztelő virrasztás hazánk lelki megújulásáért minden csütörtökön 20 órától pénteken 5 óráig az Oltáriszentség előtt. 22 órakor szentmise. Cím: Budapest XII., Gálgóczy u. 49. (BKK: a Széll Kálmán térről a 128-as busszal a végállomásig, a Regőczy István térig.)

Az Örökimádás-templom (Budapest IX., Üllői út 75–77.) szentségimádási rendje: hétköznap 8 órától 18 óráig, vasárnap 12 órától 18 óráig. Minden csütörtökön a 17 órakor kezdődő imaórán, majd az azt követő szentmisén előre felvett miseszándékokért imádkoznak. Minden hónap első csütörtökén Erdő Péter bíboros celebrálásával papi és szerzetesi hivatásokért, a másodikon a templom karításcsoportjának szándékára, a harmadikon az imaláda elhelyezett szándékokért imádkoznak.

A Szent István-bazilika Mária-kápolnájában (Budapest V., Szent István tér 1.) égi kérésre, huszonhat éve minden csütörtökön 20 órától péntek reggel 5 óráig engesztelő imavirrasztást tartunk Magyarország, a magyarság lelki megújulásáért. 21 órakor mindig más atya mutat be szentmisét a két legszentebb Szív szándékára. Mindenkit szeretettel várunk! Imádkozzunk együtt!

Elsőpénteki missziós konferenciabeszédek a magyar családokhoz a városmajori Jézus Szíve-templomban (Budapest XII., Csaba utca 5.). A 18 órakor kezdődő szentmisék után a kistemplomban beszélgetés az elhangzott homíliáról. Mindenkit szeretettel várunk. Bővebb információ: <https://www.varosmajoriplebania.hu/>

Elváltakért és egyedül maradtakért mutatnak be szentmisét minden hónap első keddjén 17 órakor a budapest-belvárosi Nagyboldogasszony-főplébánia-templomban (Budapest V., Március 15. tér 2.). A szentmise után tematikus beszélgetésre hívják a résztvevőket.

A Budapest VIII. kerületi Magyarok Nagyasszonya téri (volt Rezső tér) Magyarok Nagyasszonya-templomban nemzeti ünnepünkön, március 15-én, pénteken 9 órakor szentmisét mondunk hazánkért. 10 órakor a templom körüli szabadtéri stációknál keresztutat imádkozunk nagy magyarokra emlékezve népünk lelki újjászülését és egységéért.

LELKIGYAKORLAT

A Szent Gellért Lelkigyakorlatos Házban (Leányfalu, Mórícz Zsigmond út 141.): március 14-én 16 órától 17-én 13 óráig NAGYBŐJTJ Lelkigyakorlat Dr. Osztie Zoltán atyával. Március 28-án 18 órától 31-én 13 óráig húsvéti lelkigyakorlat Schall Tamás plébános atyával. Elérhetőség: 06/26-383-212, 06/30-466-0749

Bánatszelidítő. A halál közelségével és a gyász fájdalmának terhével küzdőknek, valamint a mindennapi veszteségeinken való továbblépéshez szeretnénk segítséget nyújtani sorstárscsoportjainkban. Találkozás a Pasaréti Közösségi Ház (Budapest II., Pasaréti út 102.) első emeleti termében kéthetente szerda délelőtt 10 órától 11.30-ig, a Szent Anna Plébánia (Budapest I., Aranyhal u. 1., a Bathyány téren, a templom mögött) első hittantermében pedig kéthetente szerda esteként 18 órától 19.30-ig. Időpontok: 2024. március 13., április 3., 17.; május 8., 22. Az együttléteket – segítő sorstársakkal – Tegzes Katalin SA nővér vezeti.

MÉCS Napok az Eucharisztiairól címmel lelkigyakorlatot tartanak Budatétényben, a verbita Szent Arnold Lelkigyakorlatos Házban (Budapest XXII., Bajcsy-Zsilinszky u. 3–5.) március 8. és 10 között, péntek estétől vasárnap délutánig. A programot Mészáros Domonkos OP atya vezeti. Jelentkezési határidő: március 3., vasárnap. További információ és jelentkezési lehetőség: <https://mecshonlap.hu/>

„Minden vég egy új kezdet” címmel lelkinapok a Szív Lelkiségi Központban (Tahi, Villator 7–9. T.: 06/26-387-162). Szeretettel hívunk és várunk megfontolásra és elcsendesedésre mindenkit, akit megszorított a gyász, megbénít a veszteség. Időpont: 2024. április 5., péntek 14 órától április 7., vasárnap 14 óráig. Előzetes jelentkezés szükséges a programvezetőnél, Tegzes Katalinnál: tegzesk@hotmail.com, 06/30-462-9272. Hozza magával személyes holmiját, törülközőt, és jelezze, ha diétát kér! Megközelítés: Volánbusz, Tahi – Hidfő mh., a Bartók Béla úton felfelé.

PIETRELCAIN SZENT PIO ATYA NYOMÁBAN
április 22-28. | 7 nap | 314.900 Ft/fő

DÉL-ERDÉLYI ZARÁNDOKKÖRÚT ÉS A CSÍKSOMLYÓI BÚCSÚ
május 15-20. | 6 nap | 199.900 Ft/fő

ZARÁNDOKLAT A CSÍKSOMLYÓI BÚCSÚBA
május 15-20. | 6 nap | 169.900 Ft/fő

ASSISI SZENT FERENC NYOMÁBAN
június 4-8. | 5 nap | 229.900 Ft/fő

ZARÁNDOKLAT MEDJUGORJÉBA AZ ELSŐ JELENÉS ÉVFORDULÓJÁN
június 23-27. | 5 nap | 129.900 Ft/fő

ZARÁNDOKKÖRÚT MONTENEGRÓBA
július 9-15. | 7 nap | 309.900 Ft/fő

OLASZ SZENTEK ÉS SZENTÉLYEK NYOMÁN
augusztus 19-25. | 7 nap | 289.900 Ft/fő

ÍRORSZÁGI ZARÁNDOKLAT
augusztus 25-31. | 7 nap | 749.900 Ft/fő

NAGY ZARÁNDOKLAT (LA SALETTE, LOURDES, SANTIAGO, FATIMA)
aug. 30 - szept. 8. | 10 nap | 614.900 Ft/fő

VIA SACRA ZARÁNDOK UTAZÁSI IRODA
+36 20 500 5050
www.viasacra.hu

NAGYBŐJTJ LELKIGYAKORLAT

A Budapest VIII. kerületi Magyarok Nagyasszonya téri (volt Rezső tér) Magyarok Nagyasszonya-templomban nagybőjtj lelkigyakorlatot tart dr. Kránitz Mihály, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem tanszékvezető professzora március 10., 17. és 24-én, vasárnap, a 9 órai misék keretében.

Nagybőjtj esték a Szent Imrében címmel Budapesten, a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium dísztermében (Budapest XI., Villányi út 27.), március 20-án, szerdán 19.30 órától lelkigyakorlatot tart Martos Levente Balázs esztergom-budapesti segédpüspök. Bővebb információ: <https://szentimre.hu/>

BÚCSÚ

A vérről könnyező győri Szűzanya búcsúja lesz a Nagyboldogasszony-székesegyházban (Győr, Káptalandomb 12.) március 16-án, szombaton és március 17-én, vasárnap. Mindenkit szeretettel hívnak és várnak. Bővebb információ: <https://gyor.egyhazmegye.hu/>

SZENTSÉGIMÁDÁS

Debrecenben, a Szent Anna-székesegyház keresztelőkápolnájában (Debrecen, Szent Anna u. 15.) hétfőtől szombatig, a reggeli szentmisék végétől az esti szentmisék kezdetéig egész napos szentségimádási lehetőség lesz 2024-ben is. „Jöjjetek hozzám mind, akik fáradtak vagytok és terhet hordoztok, és én felüdítelek titeket!” (Mt 11,28). Szeretettel várják a közösségek, imacsoporthoz, családok, egyének jelentkezését erre a különleges lehetőségre, amelyre időpontot az egyházközség weboldalán <https://szentannaplebania.dnyem.hu/> lehet foglalni, illetve további információ a [szentségimadas.szentanna@gmail.com](mailto:szentanna@gmail.com) e-mail-címen kérhető.

BETEGLÁTOGATÓK KÉPZÉSE

A Budapesti Katolikus Kórházlelkészség április 13-án indítja következő önkéntesbeteglátogató-képzését. Jelentkezni március 31-éig lehet a +36/1-224-8640-es telefonszámon, hétköznap 8 és 16 óra között. Szeretettel várják azoknak a hitüket gyakorló katolikusoknak a jelentkezését, akik azonosulni tudnak egy olyan szolgálattal, amely az elfogadásról, az alázatos, őszinte szeretet gyakorlásáról szól. Az önkéntes beteglátogatói szolgálat az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye kórházainak heti lelkipásztori szolgálatához kapcsolódik. Az önkéntes beteglátogató a kórházlelkész látogatását megelőző napon látogatja végig azt az osztályt, ahová a kiválasztott kórházon belül be lett osztva. A szolgálat heti rendszerességgel van jelen az esztergomi, a visegrádi, a pomázi és a budapesti kórházakban, és hetente néhány óras elfoglaltságot jelent az önkéntesek számára. Ezért a jelentkezőtől olyan életállapotot kíván, amellyel összeegyeztethető, hogy ezt az időt jó szívvel, gond nélkül rá tudja szánni a szolgálatra.

KIÁLLÍTÁS

Premontreiek 100 éve Gödöllőn – Rend- és iskolatörténeti kiállítás nyílt a Gödöllői Királyi Kastélyban (Gödöllő, Grassalkovich Kastély) március 1-jén. A tárlat áttekintést nyújt a Jászóvári Premontrei Kanonokrend gödöllői letelepedésének előzményeiről, a gimnázium, konviktus és rendház alkotta intézményegyüttes építéséről, a rend korabeli történetéről, a szerzetes- és világi tanárok, illetve a diákok életéről 1923-tól napjainkig. A kiállítás június 23-a, vasárnapig tekinthető meg, ingyenesen.

PÁLYÁZAT

Árpád-házi Szent Imre herceg-portrépályázat. A budai Szent Imre-plébánia és a Szent Imre Alapítvány képzőművészeti pályázatot hirdet a plébánia megalapításának 100. évfordulója alkalmából Árpád-házi Szent Imre herceg egész alakos ábrázolására. A pályaművek beérkezésének határideje: március 8. Jelen kiírással a centenáriummára emlékező plébánia szeretne lehetőséget teremteni a kortárs alkotóknak, hogy – a herceg életének, attribútumainak áttekintése után – papírral/vászonra fogalmazzák a bennük kialakult egyéniség alakját. Az értékeléshez beadandó anyag: A/4-es méretű, kartonra nyomtatott, nagy felbontású kópia, amely csak a portrét (és az esetlegesen hozzá tartozó hátteret) láttatja – keret, állvány, fal stb. nélkül. A pályamunkát a Budapest-Szentimrevárosi Szent Imre Plébánia címére zárt tasakban vagy borítékban kérjük eljuttatni: 1114 Budapest, Himfy utca 9. Jól láthatóan ráírva: Szent Imre-pályázat. Bővebb információk: <https://szentimre.hu/szent-imre-portre-palyazat/>

ELŐADÁS

A „Szó Szimfóniája” elnevezésű sorozat következő alkalmá Budapest, a Pasaréti Közösségi Házban (Budapest, II. Pasaréti út 102.) március 25-én, hétfőn 19 órától lesz. Téma: Szent Ferenc stigmái – források és képek. A belépés ingyenes, minden érdeklődőt szeretettel hívnak és várnak. Bővebb információ: <https://pasaretiko-zosseghaz.hu/programok>

SZABADEGYETEM

„Az Egyház társadalmi tanítása és a modern állam” címmel indított három, egyenként tíz-tíz alkalomból álló előadás-sorozatot 2024. január 11-től a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kara (JÁK). A programok középpontjában a keresztény emberkép, a modern állam és az Egyház kapcsolata, valamint a béke és biztonság kérdése áll. A három előadás-sorozat témakörei: A

A nők legnagyobb dicsősége az anyaság.

A gyermek áldás!

TÁRSADALMI CÉLÚ HIRDETÉS
Anya-Ország Alapítvány
www.anya-orszag.hu

Mindszenty József Látogatóközpont

2024.03.14-17.

Ünnepi tárlatvezetések, gyermekprogramok
3 állandó kiállítás

Rejtélyek, sorsok, múmiák

a Magyar Természettudományi Múzeum és a váci Tragor Ignác Múzeum vándorkiállításá

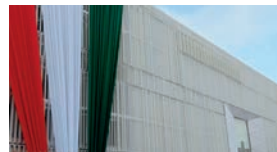
2024.03.20. 17:00

Könyvbemutató

Gróf zabolai Mikes János élete I. kötet

Közreműködik: Dr. Gibba Edit történész és

Dr. Márfi Gyula emeritus veszprémi érsek

További információ: mindszentyneum.hu

Szeretettel várjuk Zalaegerszegen!

keresztény emberkép az emberi jogok tükrében – január 11-március 14-ig, csütörtökönként 16:30-18 óráig. Az Egyház és a modern állam – január 19-április 5-ig, péntekenként 14:15-15:45 óráig. Béke és biztonság – január 12-március 8-ig, péntekenként 16:45-18:15 óra között. Az előadások személyesen látogathatók a kar belvárosi épületében (Budapest, VIII. Szentkirályi utca 28.) vagy online követhetők. Az előadás-sorozat látogatása, illetve online követése ingyenes, de regisztrációhoz kötött. Bővebb tájékoztató és jelentkezési lehetőség a <https://ppke.hu/szabadegyetem-jak> linken érhető el.

A Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán (Budapest V., Piarista köz 1.) *A viharon túl: A béke erejének felfedezése* címmel előadás-sorozatot indítottak. Az egyes alkalmak csütörtökönként 19 órakor kezdődnek, és körülbelül 20.15 óráig tartanak. A következő alkalom időpontja: március 7. Téma: A vallásbéke Nicolaus Cusanusnál. Előadó: Bakos Gergely OSB.

Berésit (Kezdetkor) Hittudományi Szabadegyetem lesz Óbudán, az Óbudai zsinagógában (Budapest III., Lajos utca 163.) március 14-én, csütörtökön 17 órától, amely az EMIH – Magyar

Zsidó Szövetség hittudományi szabadegyetemének első rendezvénye. Témák: Mi a vészkorszak alatt ki-, illetve bekeresztelkedettek egyházi jogi státusza? Életveszély esetén szabad-e (akár látszatra) vallást váltani? Mi lesz az egyházi jogi sorsa annak, aki nem meggyőződésből lett egy egyház tagja? A pódiumbeszélgetés résztvevői: Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek, Oberlander Bárucho ortodox rabbi, Zsugyel János teológus. Az esemény moderátora: Negyela László teológus. A rendezvény nyilvános, de regisztrációhoz kötött: <https://form.jotform.com/240573035256352>

SAPIENTIA-NAP

A bor „ízei” a teológiában, a filozófiában, az életünkben címmel Sapientia-napot tartanak előadásokkal, filmvetítéssel, kerekasztal-beszélgetéssel, borkóstolóval a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán (Budapest V., Piarista köz 1.), március 9-én, szombaton 09.45 órától 17 óráig. A konferencián a részvétel ingyenes, kávé és frissítő biztossá céljából regisztrációt kérnek: www.sapientia.hu. Bővebb információ: <https://sapientia.hu>

Uj Ember
KATOLIKUS HETILAP

Nyomás: Virtuoz Kiadó és Nyomdaipari Kft. • Ügyvezető: Tolonics Gergely
ISSN 0133-1205
KÉZIRATOKAT NEM ÖRZÜNK MEG
ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA.
LAPZÁRTA: 2024. március 4.

Kiadja a Magyar Kurír
Terjeszti a Magyar Posta Rt.
Hírlap Üzletág, előfizethető
a kiadónál, a postán.

Főszerkesztő és felelős kiadó: Kuzmányi István
Lapszerkesztő: Baranyai Béla • Lapszerkesztő-helyettes: Körössy László
Szerkesztőség: Agónás Szonja, Bodnár Dániel, Fábán Attila, Gátas Judit, Horogszegi-Lenhardt Erika, Hollósi Judit, Lambert Attila, Merényi Zita, Mészáros Ákos, Náduvvari Dorottya, Pallós Tamás, Szantalai Anikó, Székács István, Thullner Zsuzsanna, Trautwein Éva, Vámosy Erzsébet
Olvasószerkesztő: Kodítek Bernadett
Korrekto: Szántó István • Tördelés: Kuzma Angéla
Szerkesztőség és kiadóhivatal: 1068 Budapest, Városligeti fasor 42.
Postacím: 1406 Budapest, Pf.: 100 • Tel.: +36/1-317-3933
www.ujember.hu • e-mail: mik@katolikus.hu

Előfizetés, terjesztés: +36/1-235-0484; +36/1-633-3132; terjesztes@ujember.hu
Előfizetés megrendeléséhez kérjük, vegye fel a kapcsolatot kollégáinkkal a fenti elérhetőségek valamelyikén. Egyéni egy példányos előfizetés belföldről negyedévre: 5460 Ft, fél évre: 10 920 Ft, egy évre: 21 840 Ft. Magyar Kurír 10700732-68366180-51100005 (CIB Bank).
Könyvesbolt: 06/1-266-0845; konyvesbolt@ujember.hu
Médiaajánlat kérhető: 06/1-317-3933; hirdetes@ujember.hu
Közlemények, gyászjelentések, apróhirdetések feladása:
+36/1-317-3933; aprohirdetes@ujember.hu; <http://ujember.hu/aprohirdetes-feladasa/>

Segítség egy gombnyomással!

G O N D ● S Ó R A

Igényelje a Gondosórát,
hogy biztonságban tudhassa
idősebb szeretteit a nap 24 órájában!

Magyarország Kormánya fontos feladatának tekinti, hogy gondoskodjon 65 év feletti honfitársainkról. A **Gondosóra** egy korszerű, díjmentes jelzőeszköz, amelyhez egy éjjel-nappal elérhető diszpécsterszolgálat kapcsolódik, így az idősek szükség esetén egyetlen gombnyomással jelezni tudják, ha segísége van szükségük.

www.gondosora.hu

Tel.: +36 1 445 00 80

HÍREK KÉPEKBEN

• **Közel 40 hónapnyi** felújítási munka után teljes pompájában látható az esztergomi bazilika kupolájának belseje. A Nagyboldogasszony és Szent Adalbert-főszékes-egyház belső kupolájának restaurálására kidolgozott bravúros műszaki megoldást a világon első alkalommal alkalmazták.

• **Lengyel, horvát, szerb, ír és ausztrál** példa nyomán immár hazánkban is elindult az elsőszombati TÉRdeplő férfi rózsafüzér. Az első alkalomra a Szent István-bazilika előtti téren került sor március 2-án. Az esemény végén Kemenes Gábor nagykovácsi plébános kérte Isten áldását a jelenlévőkre.

• **Csaknem kétszázan** jelentkeztek az idősebb korosztály képviselőinek meghirdetett ingyenes előadás-sorozatra, a Szenior Akadémiára – adta hírül az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem (EKKE) február 28-án. Az első kurzusok már elindultak.

A Pápai Ház szónokai

IV. Pál pápa 1555-ben megreformálta a Római Kúriát, s ennek keretében létrehozta a Pápai Ház szónoka címet. Később, 1743-ban XIV. Benedek pápa bullájában, az Inclitum fratrumban rögzítette, hogy a Pápai Ház szónoka megbízatását a kapucinus rendre bízta, mely rendelkezés a mai napig érvényben van. Raniero Cantalamessa kapucinus bíboros (képiünkön balra) negyvennégy éve tölti be ezt a hivatalt.

A Pápai Ház szónoka – régi nevén concionator Domus Pontificalis – az a hitszónok, akit a mindenkor pápa maga választ ki, hogy meghatározott napokon, a hagyomány szerint advent és nagyböjt péntekjein, egy-egy hosszabb lélegzetű és teológiailag megalapozott prédikációt tartson a Szentatyá, valamint a Római Kúria bíborosai, püspökei, prelátusai, továbbá a szerzetesrendek legfőbb előjárói, illetve a Pápai Kápolna tagjai számára. Szent II. János Pál pápa rendelete értelmében 1995 adventjétől a Vatikánban dolgozó néhány szerzetesnővér és világi női alkalmazott is jelen van a pápai szónok prédikációin. A Pápai Ház szónoka hivatalának eredete IV. Pál pápa koráig nyúlik vissza, ő hozta létre ezt a címet. Az apostoli prédikátor cím már korábban is létezett. Azokat a szent szónokokat illették e megnevezéssel, akik rendkívüli szónoki képességük miatt nagy népszerűségnek és tiszteletnek örvendtek. A cím ugyanakkor csak névleges volt, ők valójában nem prédikáltak a pápa jelenlétében.

A IV. Pál pápa alapította Pápai Ház szónoka tiszttét rendszerint különféle szerzetesrendek jelentős szónokai kapták, köztük gyakorta jezsuiták. Fordulatot XIV. Benedek pápa döntése hozott, aki 1743-ban Inclitum fratrum kezdetű bullájában rögzítette, hogy a megbízatást a kapucinus rendre bízta. Raniero Cantalamessa is kapucinus szerzetes.

A Pápai Ház szónokának liturgikus szolgálata – néhány kivételes esettől eltekintve – mindig is advent és nagyböjt idejére esett; ezen belül időn-

ként változtak a prédikáció napjai, helyszínei és módjai. A Pápai Ház reformját követően, Szent VI. Pál pápa 1968. március 28-án kelt Pontificalis Domus motu propriojának megfelelően a Redemptoris Mater-kápolnában tartották prédikációikat a szónokok. Ezekre advent és nagyböjt péntekjein került sor, kivéve nagyböjt első hetét, amikor a pápa lelkigyakorlatokon vesz részt.

A Pápai Ház szónokának különleges szolgálata, hogy ő prédikál a Szentatyá által a Szent Péter-bazilikában vezetett nagypénteki liturgián. A covid-világjárvány óta a prédikációk helyszíne – egészségügyi megfontolások alapján – nagyböjt első péntekén is a VI. Pál Terem.

A kilencvenéves Raniero Cantalamessa kapucinus bíboros több mint négy évtizede tölti be

ezt a hivatalt. 1975 és 1981 között a Nemzetközi Teológiai Bizottság tagja volt, és tizenkét éven át vett részt abban a katolikus bizottságban, amely a pünkösdi keresztény gyülekezetekkel folytatott párbeszédet. Szent II. János Pál pápa 1980-ban nevezte ki a Pápai Ház szónokává, s e tisztségében 2005-ben XVI. Benedek pápa, majd 2013-ban Ferenc pápa is megerősítette. Cantalamessa bíboros – nevének jelentése: „misét éneklő” – 2009 óta a Rómától kilencven kilométerre fekvő Cittaducale város mellett él az Irgalmas Szeretetről nevezett remeteségben; egyúttal az ottani szerzetesnővér-közösség lelkipásztorja. 2020. november 28-án Ferenc pápa – megbecsülése jeléül – bíborossá nevezte ki.

**Forrás: Vatikáni Rádió
Fotó: Vatican News**

A Vatikáni Múzeum kincsei

Bencés nővérek hajdani patikája

A Vatikáni Múzeumban találhatunk egy teljes régi gyógyszerterázt is: a bencés patika berendezését a Trasteverén található Szent Cecília-kolostorból szállították át a Vatikánba 1936-ban, XI. Piusz pápa kérésére.

Eredetileg az Apostoli Könyvtár fogadta be az értékes anyagot, amely a betegek és rászorulókat szolgáló bencés szerzetesnővérek ősi gyógymódjairól tanúskodik. A *Vatican News* angol nyelvű szerkesztőségének portálján Paolo Ondarza ismertette a gazdag gyűjteményt, olvasóik figyelmébe ajánlva a régi patikát és a kolostort bemutató dokumentumfilmet is. Orbáncfű, mályva, gyermekláncfű, üröm, nadragulya, kardamom, rózsavíz vagy cikóriavíz – gyógyfüvek, párlatok, szirupok neveit olvashatjuk a kézzel festett, finoman díszített kerámiaedényeken. A gyűjtemény 1579 tárgyból áll, amelyek közt találhatók majolikaedények, mozsarak, mérleg, spatulák, mozsártörők, fából és muranói üvegből készült edények és ma már szokatlan, távoli korokat idéző formák. Mozsár, amelyet talán egy régi oszlopfőből faragtak a középkorban; mérleg, amelyet Szent Cecília képe díszít; szalmafonatokkal körbetekert lombikok; fiolák; korallokat, szarvasag-

csot és vaddisznóagyart tartalmazó üvegedény; fadobozok; titokzatos kis tányérok, amelyek mindegyikén az ábécé két

betűje látható – mindez azt a benyomást kelti, hogy ebben a teremben megállt az idő.

A YouTube-on megtekinthető hétperces videóban Luca Pesante, a Pápai Képtár munkatársa mutatja be a gyógyszer-tár történetét és a tárgyakat, a bencés közösség történetéről pedig a jelenlegi apátnő, Maria Giovanna Valenziano beszél. A Trasteverén, Róma egyik legrégebbi városrészében állt az épület, amelyben a szent nyughelye is található. Ugyanitt I. Paszkál pápa kolostort is alapított, amely a 9. századtól megszakítás nélkül női szerzetesi közösségnek adott otthont.

A 15. században Római Szent Franciska gondoskodott a közelben a betegekről, a várandós anyákról, sok testi és

lelki szenvedőről – saját lakóházukban rendezett be kórházat. Gyakran látogatta a bazilikában Szent Cecília földi maradványait, amelyeket I. Paszkál hozatott át a katakombákból. 1527-ben bencés apácák költöztek a kolostoregyüttesbe; Paolo Emilio Sfondrati bíboros kezdeményezésére az egész komplexumot Róma egyik legfontosabb vallási, gazdasági és kereskedelmi központjává alakították át. A Ripa Grande kikötője közelében fekvő kolostorhoz a Tevere (latinul: Tiberis) partján malmok tartoztak, valamint egy nagy nyughelye is található. Ugyanitt I. Paszkál pápa kolostort is alapított, amely a 9. századtól megszakítás nélkül női szerzetesi közösségnek adott otthont.

A régi gyógyszerterázi alapanyagok többsége az *officinalis* jelzót viselte – mert laboratóriumban vagy officinában dol-

gozták fel: ott szárították, őrölték porrá, alakították sziruppá vagy kenőccsé. A latin *officina* jelentése eredetileg „műhely”, illetve a gyógyszerteráznak az a része, ahol az egyszerűbb szereket elkészítik és kiadják. E készítmények receptjeit különböző kézikönyvekbe foglalták, közülük a Basilio della Concezione testvér nevéhez fűződő volt az egyik legismertebb. Ez a kármelita szerzetes a közeli Santa Maria della Scala-kolostorban élt (az ott található patikát is bemutatja a videó – a szerk.). A koldulórend, amelyhez tartozott, a világ minden tájáról származó gyógynövények titkait őrizte.

A második világháború előestéjén a Santa Cecília-kolostor

szerzetesi közössége nehéz anyagi helyzetbe került, és az 1930-ig aktív gyógyszergyártás túlságosan megterhelővé vált.

A pápa havi segélyt biztosított a nővéreknek, és elrendelte a patika teljes berendezésének elszállítását, amely először az Apostoli Könyvtár gyűjteményébe került, majd 1999-ben, Szent II. János Pál pápa rendelkezése értelmében a Vatikáni Múzeum részé lett, ahol 2023 őszétől látogatható előzetes egyeztetéssel. A tárlat híven követi azt az elrendezést, amelyet a patikában a Santa Cecília-kolostorban annak idején kialakítottak.

Az 1950-es évekig egy gyógyszerész nővér a kolostor forgó ablakán keresztül adta ki a tőlük rendelt gyógynövényeket, többek között mályvát, citromfűvet, macskagyökeret, ibolyát, narancsvirágot vagy narancshéjat.

Ma huszonegy nővér él a kolostorban – harmincöt és kilencven év közöttiek –, s többek között a 16. századból származó virágok és levelek katalógizálásán dolgoznak. Ezenkívül botanikai festőkurzusokat tartanak – ez a művészeti ág egyszerre művészet és tudomány, az egykori fűvészek miniatúra-festészetének utóda, s átörökíti azt a tudást is, amelyet többek között Basilio della Concezione testvér hagyott ránk. Szintén a bencés közösség évszázados gyógyászati praxisából fakad a gézszövés. A nővérek emellett arról is ismertek, hogy ők szövik a palliumokat, amelyeket június 29-én helyeznek az új metropolita érsek vállára. Az elmúlt tizenöt évben különleges fejlesztésnek is helyet adott a Szent Cecília-örölművészeti kolostor: a padovai botanikus kert mintájára gyógynövénykertet alakítottak ki, és kisebb léptékben, de visszatértek a gyógyszerészeti tevékenységhez is. A nővérek haladnak a korrallal: az új technikák segítségével a közeljövőben kialakítanak a rendházban egy olyan, virtuálisan is bejárható teret, amely emléket állít hajdani gyógyszerészeti szolgálatuknak.

**Forrás: Vatican News angol nyelvű szerkesztőség
Fordította: Verestói Nárcisz
Fotó: Vatican News/Anna Poce, Musei Vaticani**